

Senka Šifkovič Vrbica

(Pravno informacijski center nevladnih organizacij – PIC)

ANALIZA VPLIVA KONVENCIJE SVETA EVROPE O PREPREČEVANJU IN BOJU PROTI NASILJU NAD ŽENSKAMI IN NASILJU V DRUŽINI (ISTANBULSKE KONVENCIJE) NA ZAKONODAJO REPUBLIKE SLOVENIJE

Analiza je nastala v okviru projekta Usklajena prizadevanja – K novim evropskim standardom za zaščito žensk, ki doživljajo nasilje zaradi spola (*Coordinated efforts – Toward new European standards in protection of women from gender based violence*)

Ljubljana, junij 2013

Project is funded by the European Union.

I. UVOD

Društvo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja kot partnerska organizacija sodeluje v projektu z naslovom Usklajena prizadevanja – K novim evropskim standardom za zaščito žensk, ki doživljajo nasilje zaradi spola, ki ga vodi nevladna organizacija Autonomni ženski center iz Beograda, sofinancira pa Evropska komisija. Projektne partnerice so še nevladne organizacije Centar za žene žrtve rata iz Hrvaške, Udružene žene iz Bosne in Hercegovine, Nacionalni svet za ravnopravnost polova – SOŽM iz Makedonije in mreža Ženske proti nasilju iz Evrope – WAVE iz Avstrije. V projektu sodeluje Evropski ženski lobi, v Sloveniji pa še Društvo za nenasilno komunikacijo in Pravno informacijski center nevladnih organizacij - PIC.

Osnovni cilj projekta je prispevati k vzpostavljanju celostnih pravnih in političnih rešitev za zaščito pred nasiljem zaradi spola, ki spadajo k temeljnim pogojem za uresničevanje načel človekovih pravic, demokracije in socialne vključenosti. Prav tako je cilj projekta povečati zmožnosti ženskih nevladnih organizacij in mrež za pripravo celostnih analiz, monitoringa in zagovorništva na področju zaščite žensk pred nasiljem zaradi spola.

Kot osnova za doseg navedenih ciljev je postavljena Konvencija Sveta Evrope o preprečevanju in boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini (Istanbulska konvencija), odprta za podpis in ratifikacijo 11. maja 2011. Republika Slovenija je konvencijo podpisala 8. septembra 2011, ni pa je ratificirala.

Istanbulska konvencija je instrument, ki celostno obravnava preprečevanje nasilja nad ženskami zaradi spola in nasilja v družini. Vključuje ukrepe tako na področju preprečevanja nasilja nad ženskami kot zaščite žrtev nasilja, kazenskega pregona povzročiteljev nasilja, poziva k sprejemu zakonskih in političnih ukrepov za usklajeno in koordinirano delovanje vseh pomembnih institucij (centrov za socialno delo, policije, tožilstva, sodstva, zdravstvenih institucij, nevladnih organizacij), poziva države h kriminalizaciji nasilja nad ženskami ter zagotavljanju primerne in učinkovite kazni za povzročitelje nasilja. Kot pravni instrument o človekovih pravicah Istanbulska konvencija krepi odgovornost držav za doseganje enakosti med spoloma in varstvo človekovih pravic žrtev nasilja, saj je nasilje nad ženskami eden od mehanizmov za ohranjanje in ustvarjanje neenakosti med ženskami in moškimi.

Do danes je poleg Slovenije konvencijo podpisalo še 26 držav, ratificirale pa so jo Portugalska, Turčija, Črna gora, Albanija, Bosna in Hercegovina, Avstrija in Italija. Za začetek veljavnosti konvencije je potrebna ratifikacija desetih držav, med njimi vsaj osmih držav članic Sveta Evrope.

Partnerske organizacije v projektu si bodo prizadevale z državnimi organi vzpostaviti dialog, ki bi pomenil približevanje k ratifikaciji Istanbulske konvencije. V Sloveniji je PIC v ta namen pripravil analizo skladnosti/vpliva določil Istanbulske konvencije na slovensko zakonodajo. Glede na področje, ki ga ureja Istanbulska konvencija, in ukrepe, ki jih določa, smo pregledali obstoječo slovensko zakonodajo in ugotavljali, na katere predpise vpliva konvencija in ali bi bilo ob ratifikaciji konvencije potrebno katerega od teh spremeniti.

V ta namen smo pregledali naslednjo zakonodajo:

- Kazenski zakonik (Uradni list RS, št. 50/12 – UPB2; KZ-1),
- Pravilnik o prepovedi približevanja določenemu kraju oziroma osebi (Uradni list RS, št. 95/04, 15/2013-ZNPPol),
- Zakon o brezplačni pravni pomoči (Uradni list RS, št. 96/2004-UPB1, 23/2008; ZBPP),
- Zakon o preprečevanju nasilja v družini (Uradni list RS, št. 16/08; ZPND),
- Zakon o enakih možnostih žensk in moških (Uradni list RS, št. 59/02 in spremembe 61/07 ZUNEO-A; ZEMZM),
- predlog Zakona o enakosti žensk in moških (ZEZM), verzija marec 2013,
- Zakon o uresničevanju načela enakega obravnavanja (Uradni list RS, št. 93/07 – UPB1; ZUNEO),
- Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (Uradni list RS, št. 69/04 – UPB1, 101/2007 Odl.US: U-I-328/05-12, 122/2007 Odl.US: U-I-11/07-45, 90/2011 Odl.US: U-I-85/10-10,84/2012 Odl.US: U-I-30/12-12; ZZZDR),
- Zakon o pravdnem postopku (Uradni list RS, št. 73/07 – UPB3, 101/2007 Odl.US: Up-679/06-66, U-I-20/07, 102/2007 Odl.US: Up-2089/06-31, U-I-106/07, 45/2008-ZArbit, 45/2008, 62/2008 Skl.US: U-I-275/06-7, Up-811/07-7, 111/2008 Odl.US: U-I-146/07-34, 116/2008 Skl.US: U-I-253/07-6, Up-2118/06-6, 121/2008 Skl.US: U-I-279/08-8, 47/2009 Odl.US: U-I-54/06-32 (48/2009 popr.), 57/2009 Odl.US: U-I-279/08-14, 12/2010 Odl.US: U-I-164/09-13, 49/2010 Odl.US: U-I-8/10-10, 50/2010 Odl.US: U-I-200/09-14, 107/2010 Odl.US: U-I-161/10-12, 43/2011, 58/2011 Odl.US: U-I-277/09-8, Up-1333/09-7, U-I-287/09-10, Up-1375/09-9, 75/2012 Odl.US: U-I-74/12-6 (76/2012 popr.), 40/2013 Odl.US: U-I-290/12-9; ZPP),
- Zakon o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj (Uradni list RS, št. 101/05 in spremembe 86/10; ZOZKD),
- Zakon o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 32/12 – UPB8; ZKP),
- Zakon o sodelovanju v kazenskih zadevah z državami članicami Evropske unije (Uradni list RS, št. 102/07, 9/2011-ZP-1G; ZSKZDCEU),
- Zakon o policiji (Uradni list RS, št. 66/09 – UPB7, 22/2010, 26/2011 Odl.US: U-I-271/08-19, 58/2011-ZDT-1, 40/2012-ZUJF, 96/2012-ZPIZ-2, 15/2013-ZNPPol, ZPol),

- Zakon o nalogah in pooblastilih policije (Uradni list RS, št. 15/2013-ZODPol),
- Zakon o socialnem varstvu (Uradni list RS, št. 3/2007-UPB2,23/2007 popr., 41/2007 popr.), 122/2007 Odl.US: U-I-11/07-45, 61/2010-ZSVarPre, 62/2010-ZUPJS, 57/2012; ZSV),
- Zakon o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 11/2011-UPB2, 26/2011 Odl.US: Up-456/10-22, U-I-89/10-16, 98/2011 Odl.US: U-I-292/09-9, Up-1427/09-16, 83/2012; ZMZ),
- predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o mednarodni zaščiti, verzija april 2013,
- Zakon o mednarodnem zasebnem pravu in postopku (Uradni list RS, št. 56/99, 45/2008-ZArbit; ZMZPP),
- Zakon o medijih (Uradni list RS, št. 35/2001, 54/2002 Skl.US: U-I-177/02-5, 62/2003, 73/2003 Odl.US: U-I-177/02-15, 113/2003 Odl.US: U-I-181/01-12, 16/2004 Odl.US: U-I-106/01-27, 123/2004 Odl.US: U-I-207/01-20, 96/2005-ZRTVS-1, 60/2006, 69/2006-ZOIPub, 110/2006-UPB1, 36/2008-ZPOmK-1, 77/2010-ZSFCJA, 90/2010 Odl.US: U-I-95/09-14, Up-419/09-15, 87/2011-ZAvMS, 47/2012).

Resolucije:

- Resolucija o nacionalnem programu preprečevanja nasilja v družini 2009-2014 (ReNPPND0914; Uradni list RS, št. 41/2009),
- Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013–2020 (ReNPSV13–20; Uradni list RS, št. 39/2013),
- Resolucija o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2012–2016 (ReNPPZK12-16; Uradni list RS, št. 83/2012),
- Resolucija o nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških, 2005-2013 (ReNPEMZM; Uradni list RS, št. 100/2005).

Analiza je opravljena kot t. i. *desk research*, zato smo podatke v največji meri pridobili s spletnih strani Sveta Evrope, Državnega zbora, Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstva za notranje zadeve, Ministrstva za pravosodje, državnega portala E-uprava. Analiza besedila konvencije je pripravljena na podlagi neuradnega prevoda Istanbulske konvencije.

II. ANALIZA

DOLOČILO KONVENCIJE

1. člen — nameni konvencije

1. Nameni te konvencije so:

- a. zaščititi ženske pred vsemi oblikami nasilja in preprečevati, preganjati in odpravljati nasilje nad ženskami in nasilje v družini;
- b. prispevati k odpravi vseh oblik diskriminacije žensk in spodbujati resnično enakost med ženskami in moškimi, tudi s krepitevijo moči žensk;
- c. oblikovati celostni okvir, politike in ukrepe za zaščito in pomoč za vse žrtve nasilja nad ženskami in nasilja v družini;
- d. spodbujati mednarodno sodelovanje za odpravljanje nasilja nad ženskami in nasilja v družini;
- e. zagotoviti podporo in pomoč organizacijam in organom pregona za učinkovito sodelovanje pri sprejemanju celostnega pristopa za odpravo nasilja nad ženskami in nasilja v družini.

2. Da bi pogodbenice zagotovile učinkovito izvajanje določb konvencije, konvencija vzpostavlja poseben mehanizem za spremljanje.

Nameni konvencije so skladni z namenom Zakona o preprečevanju nasilja v družini (v nadaljevanju ZPND), Zakona o uresničevanju načela enakega obravnavanja (v nadaljevanju ZUNEO) ter v največji meri z namenom predloga Zakona o enakosti žensk in moških (v nadaljevanju ZEŽM); **pri slednjem bi bilo smiselno v prvem členu dodati besedilo označeno z rdečo, saj bi s tem v celoti pokrili področje urejanja konvencije.**

ZEŽM

1. člen (namen zakona)

(1) Namen zakona je uresničiti dejansko enakost spolov z zagotovitvijo enakih možnosti in enakega obravnavanja žensk in moških ter enakega položaja in vlog žensk in moških na političnem, gospodarskem, socialnem, vzgojno-izobraževalnem, državljanškem in katerem koli drugem področju na podlagi načela nediskriminacije in enakosti spolov.

(2) Prizadevanja za uresničitev dejanske enakosti spolov so naloga celotne družbe. Za zagotovitev enakih možnosti in enakega obravnavanja žensk in moških so primarno odgovorni organi oblasti. Za odpravo, preprečevanje in zaščito pred diskriminacijo in nasiljem zaradi spola, ki izvira iz tradicionalno in zgodovinsko pogojenih družbenih vlog, so potrebne družbene spremembe, ki omogočajo ustvarjanje pogojev za vzpostavitev in ohranjanje enake zastopanosti in vpliva obeh spolov na vseh področjih.

(3) Zakon določa pravni okvir za oblikovanje javnih politik, ki vključujejo ustrezne ukrepe za odstranjevanje ovir za uresničitev dejanske enakosti spolov, zlasti s preprečevanjem in odpravljanjem vseh oblik diskriminacije in nasilja zaradi spola v zakonih in v praksi.

Po posredovanju predloga Službi za enake možnosti in evropsko koordinacijo je ta mnenja, da predlagano besedilo zakona že v celoti ustrezno pokriva področje konvencije.

DOLOČILO KONVENCIJE

2. člen — področje uporabe konvencije

1. *Ta konvencija se uporablja za vse oblike nasilja nad ženskami, vključno z nasiljem v družini, ki večinoma prizadeva ženske.*
2. *Pogodbence se spodbuja k uporabi te konvencije za vse žrtve nasilja v družini. Pri izvajanju določb te konvencije pogodbenice posebno pozornost namenjajo ženskam, ki so žrtve nasilja zaradi spola.*
3. *Ta konvencija se uporablja v miru in razmerah oboroženega spopada.*

Področje uporabe konvencije je razširjeno tudi na nasilje v družini, kar je v slovenski zakonodaji pokrito z ZPND.

DOLOČILO KONVENCIJE

3. člen – opredelitve pojmov

V tej konvenciji:

- a. *“nasilje nad ženskami” pomeni kršitev človekovih pravic in obliko diskriminacije žensk ter vsa nasilna dejanja zaradi spola, ki povzročijo ali bi lahko povzročila fizične, spolne, psihične ali ekonomske posledice ali trpljenje žensk, vključno z grožnjami s takimi dejanji, prisilo ali samovoljni odvzem prostosti, ne glede na to, ali do njih pride v javnem ali zasebnem življenju;*
- b. *“nasilje v družini” pomeni vsako dejanje fizičnega, spolnega, psihičnega ali ekonomskega nasilja, ki se zgodi v družini ali gospodinjski enoti ali med nekdanjima ali trenutnima zakoncema ali partnerjema, ne glede na to, ali storilec ima ali je imel isto prebivališče kakor žrtev;*
- c. *“spol” pomeni družbeno oblikovane vloge, vedenje, dejavnosti in lastnosti, ki v posamezni družbi veljajo kot primerni za ženske in moške;*
- d. *“nasilje nad ženskami zaradi spola” pomeni nasilje, ki je usmerjeno proti ženski, ker je ženska, ali večinoma prizadene ženske;*
- e. *“žrtev” pomeni vsako fizično osebo, ki je deležna ravnanja iz točk a in b;*
- f. *“ženske” vključuje tudi deklice in dekleta, mlajša od 18 let.*

ZEŽM

11. člen (nasilje zaradi spola)

(1) Nasilje nad osebo zaradi njenega spola, spolne identitete ali spolnega izražanja oziroma nasilje, ki nesorazmerno prizadeva osebe določenega spola, se obravnava kot nasilje zaradi spola. Zaradi njega lahko žrtev utrpi fizično, spolno, čustveno ali psihološko škodo ali ekonomsko izgubo.

12. člen (nasilje nad ženskami)

Nasilje nad ženskami vključuje vsa nasilna dejanja zaradi spola, ki povzročijo ali bi lahko povzročila fizične, spolne, psihične ali ekonomske posledice ali trpljenje žensk, vključno z grožnjami s takimi dejanji, prisilo ali samovoljni odvzem prostosti, ne glede na to, ali do njih pride v javnem ali zasebnem življenju.

ZPND

3. člen (opredelitev nasilja v družini)

(1) Nasilje v družini (v nadaljnjem besedilu: nasilje) je vsaka uporaba fizičnega, spolnega, psihičnega ali ekonomskega nasilja enega družinskega člana proti drugemu družinskemu članu oziroma zanemarjanje družinskega člana iz 2. člena tega zakona (v nadaljnjem besedilu: žrtve) ne glede na starost, spol ali katerikoli drugo osebno okoliščino žrtve ali povzročiteljice oziroma povzročitelja nasilja (v nadaljnjem besedilu: povzročitelj nasilja).

(2) Fizično nasilje je vsaka uporaba fizične sile, ki pri družinskem članu povzroči bolečino, strah ali ponižanje, ne glede na to, ali so nastale poškodbe.

(3) Spolno nasilje so ravnanja s spolno vsebino, ki jim družinski član nasprotuje, je vanje prisiljen ali zaradi svoje stopnje razvoja ne razume njihovega pomena.

(4) Psihično nasilje so ravnanja, s katerimi povzročitelj nasilja pri družinskem članu povzroči strah, ponižanje, občutek manjvrednosti, ogroženosti in druge duševne stiske.

(5) Ekonomsko nasilje je neupravičeno nadzorovanje ali omejevanje družinskega člana pri razpolaganju z dohodki oziroma upravljanju s premoženjem, s katerim družinski član samostojno razpolaga oziroma upravlja ali neupravičeno omejevanje razpolaganja oziroma upravljanja s skupnim premoženjem družinskih članov.

(6) Zanemarjanje je oblika nasilja, kadar oseba opušča dolžno skrb za družinskega člana, ki jo potrebuje zaradi bolezni, invalidnosti, starosti, razvojnih ali drugih osebnih okoliščin.

DOLOČILO KONVENCIJE

4. člen — temeljne pravice, enakost in nediskriminacija

1. Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne in druge ukrepe za spodbujanje in varovanje pravice vsakogar, posebej žensk, do življenja brez nasilja v javnem in zasebnem življenju.
2. Pogodbenice obsojajo vse oblike diskriminacije žensk in sprejmejo brez odlašanja potrebne zakonodajne in druge ukrepe za njeno preprečevanje, zlasti:
  - z vključevanjem načela enakosti med ženskami in moškimi v svoje nacionalne ustave ali drugo ustrezno zakonodajo in zagotavljanjem uresničevanja tega načela v praksi;
  - s prepovedjo diskriminacije žensk, **vključno z uporabo sankcij, kadar je to primerno;**
  - z odpravo zakonov in praks, ki diskriminirajo ženske.
3. Pogodbenice zagotavljajo izvajanje določb te konvencije, zlasti ukrepov za varstvo pravic žrtev brez vsakršne diskriminacije zaradi biološkega spola, spola, rase, barve, jezika, vere, političnega ali drugega prepričanja, narodnega ali socialnega porekla, pripadnosti narodni skupnosti, premoženja, rojstva, spolne usmerjenosti, spolne identitete, starosti, zdravstvenega stanja, invalidnosti, zakonskega stanu, statusa migranta ali begunca ali drugega statusa.
4. Posebni ukrepi, potrebni za preprečevanje in zaščito žensk pred nasiljem zaradi spola, se ne štejejo za diskriminacijo pod pogoji iz te konvencije.

Predlog ZEŽM določa temelj za oblikovanje javnih politik na način, da bodo posamezne nosilke in nosilci odgovornosti trajno vključevali načelo enakosti spolov na področjih svojega delovanja in s tem prispevali k uresničenju dejanske enakosti spolov na vseh področjih. Njegov cilj je doseči trajnostni razvoj na področju enakosti spolov.

Slovenija v obstoječi zakonodaji (ZPND) že zagotavlja ukrepe za spodbujanje in varovanje pravice do življenja brez nasilja v javnem in zasebnem življenju. Z ZUNEO je prepovedana diskriminacija na vseh področjih družbenega življenja in v vseh oblikah, tudi na podlagi spola. 14. člen Ustave RS zagotavlja enake človekove pravice in temeljne svoboščine, ne glede na narodnost, raso, spol, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, gmotno stanje, rojstvo, izobrazbo, družbeni položaj, invalidnost ali katerokoli drugo osebno okoliščino.

ZEŽM v 5. členu na katerem koli področju izrecno prepoveduje vsakršno ravnanje, ki pomeni diskriminacijo zaradi spola. Prepovedani so tudi povračilni ukrepi zoper osebe, diskriminirane zaradi spola in osebe, ki pomagajo žrtvi diskriminacije ter pozivanje k ravnanju, ki pomeni diskriminacijo zaradi spola.

DOLOČILO KONVENCIJE

5. člen — obveznosti držav in dolžna skrbnost

1. Pogodbenice se vzdržijo vsakega nasilnega dejanja nad ženskami in zagotavljajo, da državni organi, uradniki, zastopniki, institucije in drugi akterji, ki delujejo v imenu države, delujejo v skladu s to obveznostjo.
2. Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne in druge ukrepe za uresničevanje dolžne skrbnosti za preprečevanje, preiskovanje, kaznovanje in povrnitev škode za nasilna dejanja, ki so zajeta v področje uporabe te konvencije in so jih zagrešili nedržavni akterji.

Nasilno vedenje (oz. različne oblike takšnega vedenja) je kot kaznivo opredeljeno v Kazenskem zakoniku, ki v tem delu velja za vse osebe enako. Tudi 10. člen ZNPD vsebinsko zajema vsebino te določbe konvencije.

DOLOČILO KONVENCIJE

6. člen — politika enakosti spolov

Pogodbenice se zavezujejo vključiti vidik spola v izvajanje in vrednotenje učinka določb te konvencije ter spodbujati in učinkovito izvajati politiko enakosti med ženskami in moškimi in krepitev moči žensk.

ZEŽM med drugim predlaga:

- določitev organa, pristojnega za politiko enakosti žensk in moških,
- jasno in natančno opredelitev pojmov, ki so v skladu s pravnim redom Evropske unije in se nanašajo na enakost spolov, diskriminacijo zaradi spola in sprejetje ukrepov in strategij za zagotavljanje in ustvarjanje enakosti spolov,
- opredelitev uporabe splošnih in posebnih ukrepov ter integracije načela enakosti spolov v politike kot pristope s katerimi pristojni organi uresničujejo cilje zakona,
- vzpostavitev mehanizmov za izvajanje strategije integracije načela enakosti spolov in učinkovito izvajanje politike enakosti spolov na vseh področjih.

S sprejetjem ZEŽM bi zakonodajalec tako zadostil obveznosti, ki jo predvideva ta člen konvencije.

DOLOČILO KONVENCIJE

II. poglavje — celostne politike in zbiranje podatkov

7. člen — celovite in usklajene politike

1. *Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne in druge ukrepe za sprejetje in izvajanje učinkovitih, celostnih in usklajenih vsedravnih politik, ki zajemajo vse ustrezne ukrepe za preprečevanje in boj proti vsem oblikam nasilja, zajetim v področje uporabe te konvencije, in zagotavljajo celovit odgovor na nasilje nad ženskami.*
2. *Pogodbenice zagotovijo, da so v politikah iz prejšnjega odstavka pravice žrtve v središču vseh ukrepov in da se izvajajo v obliki učinkovitega sodelovanja med vsemi ustreznimi agencijami, institucijami in organizacijami.*
3. *Ukrepi, sprejeti v skladu s tem členom, vključujejo, kadar je to primerno, vse ustrezne akterje, kakor so vladne agencije, nacionalni, regionalni in lokalni parlamenti in organi, nacionalne institucije za človekove pravice in organizacije civilne družbe.*

Konvencija temelji na predpostavki, da zahteva učinkovit odziv na takšno nasilje usklajeno delovanje različnih akterjev. Konvencija zato poziva države, da izvajajo celovite in usklajene politike, ki vključujejo vladne agencije, nevladne organizacije ter nacionalne, regionalne in lokalne parlamente in organe. Cilj je, da se pravila za preprečevanje in boj proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini izvajajo na vseh ravneh in z vsemi ustreznimi organi in institucijami. **To je na primer mogoče storiti s pripravo nacionalnega akcijskega načrta, ki različnim organom, institucijam in organizacijam dodeljuje vloge v zvezi s preprečevanjem in bojem proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini.**

Poleg že zgoraj navedenih zakonov v Sloveniji implementacijo teh politik zagotavljajo različni nacionalni programi, povezani s področjem uporabe konvencije.

Resolucija o nacionalnem programu preprečevanja nasilja v družini 2009–2014

Nacionalni program je dokument, ki pokriva široko problematiko nasilja v družini. Posebno pozornost namenja nasilju nad otroki, ženskami, starejšimi, invalidi in osebami, ki zaradi posebnih okoliščin niso sposobne skrbeti zase. Dokument upošteva posebne potrebe žrtev in njihove osebne okoliščine. Osnovna načela in izhodišča za delovanje proti nasilju v družini, ki jih s tem dokumentom sprejema država, so:

- nasilje nad drugo osebo je kršenje temeljnih človekovih pravic ter mora biti obravnavano in ustrezno sankcionirano, saj ne obstaja sprejemljiva ali dopustna meja nasilja;

- nasilje v družini je družbeni problem, ki temelji na neenaki porazdelitvi družbene moči med spoloma, med šibkejšimi in močnejšimi;
  - država bo pri obravnavanju nasilja v družini, ki ga povzročajo večinoma zakonski, zunajzakonski ali nekdanji partnerji in starši oziroma skrbniki, upoštevala, da je zaradi posebnih odnosov med družinskimi člani (ljubezen, zaupanje, odvisnost...) in zlorabe teh okoliščin s strani storilca treba obravnavati to nasilje z enako strogostjo kakor tisto, ki ga storijo neznane osebe;
  - država bo sprejemala ukrepe za preprečevanje nasilja (*due diligence* ali obvezna skrb države) in zagotovila sistemsko zaščito za žrtve, ne glede na povzročitelja nasilnega dejanja.
- Neposredna pravna podlaga za sprejetje tega nacionalnega programa je ZPND.

Resolucija o nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških, 2005-2013 je strateški dokument, ki določa cilje in ukrepe ter ključne nosilce politik za uresničevanje enakosti spolov na posameznih področjih življenja žensk in moških v Sloveniji. Potrebno bi bilo le učinkovitejše sodelovanje med vsemi ustreznimi organi, agencijami, institucijami in organizacijami.

Resolucija o nacionalnem programu preprečevanja in zatiranja kriminalitete za obdobje 2012–2016 v točki 6. 9. obravnava pomoč žrtvam kaznivih dejanj in med drugim poudarja, da »učinkovita pomoč žrtvam kaznivih dejanj ni pomembna le z vidika zagotavljanja varnosti in celovite pomoči posameznikom v stiski, temveč je to tudi pot do prepoznavanja, odkrivanja in prijavljanja nasilnih oziroma kaznivih dejanj. Državni organi in nevladne organizacije morajo ob usklajenem in enotnem delovanju zagotavljati učinkovito obravnavo žrtev kaznivih dejanj, ki je prilagojena individualnim potrebam in okoliščinam žrtev ter zajema psihosocialne, terapevtske, svetovalne, nastanitvene, materialne in druge oblike pomoči. Vzpostavljen mora biti učinkovit in dober sistem pomoči, ki žrtvam kaznivih dejanj zagotavlja občutek varnosti, sprejetosti in spoštovanja....Za učinkovito pomoč žrtvam kaznivih dejanj je v prvi vrsti potrebno ozaveščanje javnosti o človekovih pravicah, prepoznavanju oblik nasilja in oblikah pomoči.«

DOLOČILO KONVENCIJE

8. člen – finančni viri

Pogodbenice dodelijo zadostne finančne in človeške vire za ustrezno izvajanje celostnih politik, ukrepov in programov za preprečevanje vseh oblik nasilja in boj proti njim, ki jih zajema področje uporabe te konvencije, vključno s tistimi, ki jih izvajajo nevladne organizacije in civilna družba.

9. člen – nevladne organizacije in civilna družba

Pogodbence na vseh ravneh priznavajo, spodbujajo in podpirajo delo ustreznih nevladnih organizacij in civilne družbe, dejavnih na področju boja proti nasilju nad ženskami, in vzpostavijo učinkovito sodelovanje s temi organizacijami.

ZPND, ZEŽM, ZUNEO priznavajo delo ustreznih NVO in civilne družbe ter jih prepoznavajo kot akterje v implementaciji tozadevne zakonodaje.

ZPND

10. člen

(vloga organov in organizacij ter nevladnih organizacij)

(1) Organi in organizacije ter nevladne organizacije so dolžne v okviru z zakoni in drugimi predpisi določenimi nalogami in pooblastili prednostno obravnavati primere nasilja, zagotavljati medsebojno obveščanje in pomoč z namenom preprečevanja in odkrivanja nasilja, odpravljanja vzrokov ter nudenja pomoči žrtvi pri vzpostavitvi pogojev za varno življenje.

(2) Ministrica oziroma minister (v nadaljnjem besedilu: minister) pristojen za delo, družino in socialne zadeve, natančneje določi postopke medsebojnega obveščanja in nudenja pomoči iz prejšnjega odstavka.

(3) Ministri, pristojni za delovanje policije, zdravstvenih organizacij, socialno-varstvenih in vzgojno-izobraževalnih zavodov, določijo v soglasju z ministrom pristojnim za delo, družino in socialne zadeve, pravila in postopke, ki zagotavljajo usklajeno delovanje organov in organizacij, in ki jih morajo organi in organizacije z navedenih področij upoštevati pri obravnavanju primerov nasilja.

(4) Strokovne delavke oziroma delavci (v nadaljnjem besedilu: strokovni delavci) v organih in organizacijah, ki so v okviru pravil in postopkov iz prejšnjega odstavka zadolženi za opravljanje nalog na področju nasilja, se morajo v okviru stalnega izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja obvezno redno izobraževati s področja nasilja v obsegu, ki ga določijo pristojni ministri iz prejšnjega odstavka. Odgovorne osebe v organih in organizacijah ter nevladne organizacije so dolžne zagotoviti usposabljanje vseh strokovnih delavcev, ki se v okviru svojega dela srečujejo z žrtvami oziroma povzročitelji nasilja.

(5) Center za izobraževanje v pravosodju med izobraževalne vsebine uvrsti področje nasilja v družini.

ZUNEO

8. člen

(sodelovanje s socialnimi partnerji in nevladnimi organizacijami)

Vlada in pristojna ministrstva pri oblikovanju rešitev in predlogov za doseganje namena tega zakona sodelujejo s socialnimi partnerji in nevladnimi organizacijami, ki delujejo na področju enakega obravnavanja.

DOLOČILO KONVENCIJE

10. člen – usklajevalno telo

1. Pogodbenice določijo ali ustanovijo enega ali več uradnih teles, odgovornih za usklajevanje, izvajanje, spremljanje in vrednotenje politik in ukrepov za preprečevanje in boj proti vseh oblikam nasilja in boj proti njim iz te konvencije. Ta telesa usklajujejo zbiranje podatkov v skladu z 11. členom, jih analizirajo in razširjajo rezultate.
2. Pogodbenice zagotovijo, da organi, imenovani ali ustanovljeni na podlagi tega člena, prejemajo **splošne informacije o ukrepih**, sprejetih na podlagi VIII. poglavja.
3. Pogodbenice zagotovijo, da imajo organi, določeni ali ustanovljeni na podlagi tega člena, zmogljivosti za neposredno komunikacijo in krepitev odnosov z enakimi ali sorodnimi telesi v drugih pogodbenicah.

Predlog ZEŽM

23. člen

(strokovni svet za enakost žensk in moških)

- (1) Ministrica oziroma minister, pristojen za enakost žensk in moških, ustanovi, v roku šestih mesecev od nastopa mandata, kot strokovno in posvetovalno telo strokovni svet za enakost žensk in moških (v nadaljevanju svet).
- (2) Svet spremlja in ocenjuje napredek pri uresničevanju dejanske enakosti spolov ter daje pobude, predloge in priporočila v zvezi z doseganjem ciljev tega zakona.

DOLOČILO KONVENCIJE

11. člen – zbiranje podatkov in raziskovanje

1. Za izvajanje te konvencije se pogodbenice zavezujejo:
  - a. v rednih časovnih presledkih ločeno zbirati ustrezne statistične podatke o primerih vseh oblik nasilja, ki jih zajema področje uporabe te konvencije;
  - b. podpirati raziskave o vseh oblikah nasilja, ki jih zajema področje uporabe te konvencije, za preučevanje njihovih vzrokov in posledic, pojavnosti in stopnje obsodb ter učinkovitost ukrepov, sprejetih za izvajanje te konvencije.
2. Pogodbenice si prizadevajo v rednih časovnih presledkih izvesti anketiranje prebivalstva za oceno pojavnosti in trendov glede vseh oblik nasilja, ki jih zajema področje uporabe te konvencije.
3. Pogodbenice zagotovijo skupini strokovnjakov iz 66. člena te konvencije zbrane podatke na podlagi tega člena za spodbujanje mednarodnega sodelovanja in omogočanje mednarodne primerjave.
4. Pogodbenice zagotovijo, da so zbrani podatki na podlagi tega člena na voljo javnosti.

Obveznosti po tej določbi država izpolnjuje z zavezami znotraj nacionalnih programov, ki so ustrezen način izpolnjevanja konvencijskih določb.

DOLOČILO KONVENCIJE

III. poglavje — preprečevanje

12. člen — splošne obveznosti

1. *Pogodbenice sprejmejo potrebne ukrepe za spodbujanje sprememb v družbenih in kulturnih vzorcih vedenja žensk in moških z namenom izkoreniniti predsodke, običaje, tradicije in vse druge prakse, ki temeljijo na ideji o manjvrednosti žensk ali na stereotipnih vlogah žensk in moških.*
2. *Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne in druge ukrepe za preprečevanje vseh oblik nasilja s področja uporabe te konvencije, ki bi ga izvajala katera koli fizična ali pravna oseba.*
3. *Vsi ukrepi, sprejeti v skladu s tem poglavjem, upoštevajo in obravnavajo posebne potrebe oseb, ki so ranljive zaradi posebnih okoliščin, in postavljajo človekove pravice vseh žrtev v središče.*
4. *Pogodbenice sprejmejo potrebne ukrepe za spodbujanje vseh članov družbe, predvsem moških in fantov, da dejavno prispevajo k preprečevanju vseh oblik nasilja s področja uporabe te konvencije.*
5. *Pogodbenice zagotovijo, da se kultura, običaji, vera, tradicija ali t. i. "čast" ne štejejo kot opravičilo za kakršna koli nasilna dejanja s področja uporabe te konvencije.*
6. *Pogodbenice sprejmejo potrebne ukrepe za spodbujanje programov in dejavnosti za krepitev moči žensk.*

Zahtevam konvencije bi zadostili z javnimi razpisi programov in projektov, ki bi se nanašali na:

- **krepitev družbene moči žensk,**
- **spodbujanje sprememb v družbenih in kulturnih vzorcih vedenja žensk in moških z namenom izkoreniniti predsodke, običaje, tradicije in vse druge prakse, ki temeljijo na ideji o manjvrednosti žensk ali na stereotipnih vlogah žensk in moških,**
- **spodbujanje vseh članov družbe, predvsem moških in fantov, da dejavno prispevajo k preprečevanju vseh oblik nasilja s področja uporabe te konvencije.**

Ker gre za ukrep, ki ga je mogoče uresničevati na podlagi akcijskih načrtov, posebna prilagoditev določbam konvencije ni potrebna. **Slovenija bi s sprejemom predloga ZEŽM in z že veljavnim ZPND skladno s konvencijo urejala ukrepe za preprečevanje vseh oblik nasilja.**

DOLOČILO KONVENCIJE

13. člen – ozaveščanje

1. Pogodbenice na vseh ravneh redno spodbujajo ali izvajajo kampanje ali programe ozaveščanja, tudi v sodelovanju z nacionalnimi institucijami za človekove pravice in telesi za enakost, civilno družbo in nevladnimi organizacijami, zlasti ženskimi organizacijami, kadar je to primerno, za večjo ozaveščenost in razumevanje javnosti o vseh pojavnih oblikah nasilja s področja uporabe te konvencije, njihovih posledicah na otroke in potrebi po preprečevanju takega nasilja.
2. Pogodbenice zagotovijo široko razširjanje informacij v javnosti o razpoložljivih ukrepih za preprečevanje nasilnih dejanj s področja uporabe te konvencije.

Resolucija o nacionalnem programu preprečevanja nasilja v družini 2009-2014 je strateški dokument, ki je podlaga za izvedbo in načrtovanje ukrepov, ki bi spodbujali programe ozaveščanja in razumevanja javnosti o vseh pojavnih oblikah nasilja, njihovih posledicah ter dokument, ki izpostavlja potrebe po preprečevanju takšnega nasilja.

DOLOČILO KONVENCIJE

14. člen — izobraževanje

1. Pogodbenice sprejmejo, kadar je to primerno, potrebne ukrepe za vključitev učnega gradiva o vprašanjih, kakor so enakost med ženskami in moškimi, nestereotipne vloge spolov, medsebojno spoštovanje, nenasilno reševanje sporov v medosebnih odnosih, nasilje nad ženskami zaradi spola in pravica do osebne integritete, prilagojenega razvijajočim se sposobnostim udeležencev izobraževanja, v uradne učne načrte in na vseh ravneh izobraževanja.
2. Pogodbenice sprejmejo potrebne ukrepe za spodbujanje uporabe načel iz prejšnjega odstavka v neformalnih izobraževalnih ustanovah kakor tudi v športnih in kulturnih objektih ter objektih za prosti čas in v javnih občilih.

Resolucija o nacionalnem programu preprečevanja nasilja v družini 2009-2014 zajema strategijo preventivnega delovanja v vzgoji in izobraževanju, program bi se lahko smiselno nanašal tudi na vprašanje enakosti spolov in drugih s konvencijo predvidenih tem.

DOLOČILO KONVENCIJE

15. člen — usposabljanje strokovnjakov

1. Pogodbenice zagotovijo ali okrepijo ustrezna usposabljanja za strokovnjake, ki se ukvarjajo z žrtvami ali storilci vsakršnih nasilnih dejanj s področja uporabe te konvencije, o preprečevanju in odkrivanju teh nasilnih dejanj, o enakosti med ženskami in moškimi, o potrebah in pravicah žrtev ter preprečevanju sekundarne viktimizacije.
2. Pogodbenice spodbujajo, da usposabljanje iz prejšnjega odstavka vključuje usposabljanje za usklajeno vsestransko sodelovanje vseh ustreznih akterjev, da se v primerih nasilja s področja uporabe te konvencije omogoči celovita in ustrezna obravnava

ZPND

10. člen

(3) Ministri, pristojni za delovanje policije, zdravstvenih organizacij, socialno-varstvenih in vzgojno-izobraževalnih zavodov, določijo v soglasju z ministrom pristojnim za delo, družino in socialne zadeve, pravila in postopke, ki zagotavljajo usklajeno delovanje organov in organizacij, in ki jih morajo organi in organizacije z navedenih področij upoštevati pri obravnavanju primerov nasilja.

(4) Strokovne delavke oziroma delavci (v nadaljnjem besedilu: strokovni delavci) v organih in organizacijah, ki so v okviru pravil in postopkov iz prejšnjega odstavka zadolženi za opravljanje nalog na področju nasilja, se morajo v okviru stalnega izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja obvezno redno izobraževati s področja nasilja v obsegu, ki ga določijo pristojni ministri iz prejšnjega odstavka. Odgovorne osebe v organih in organizacijah ter nevladne organizacije so dolžne zagotoviti usposabljanje vseh strokovnih delavcev, ki se v okviru svojega dela srečujejo z žrtvami oziroma povzročitelji nasilja.

Resolucija o nacionalnem programu preprečevanja nasilja v družini 2009-2014 zajema strategijo izobraževanja in usposabljanja strokovnih delavk in delavcev.

DOLOČILO KONVENCIJE

16. člen – preventivno delovanje in programi obravnave

1. Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za vzpostavitev ali podporo programov za učenje storilcev nasilja v družini o nenasilnem vedenju v medosebnih odnosih z namenom preprečevanja nadaljnega nasilja in spreminjanja nasilnih vedenjskih vzorcev.

2. Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za vzpostavitev ali podporo programom, katerih namen je preprečiti storilcem, posebej spolnim prestopnikom, da bi ponovno storili nasilno dejanje.

3. Pri sprejemanju ukrepov iz prvega in drugega odstavka pogodbenice zagotovijo, da so varnost, podpora in človekove pravice žrtev glavna skrb in da se, kadar je to primerno, ti programi vzpostavijo in izvajajo v tesnem sodelovanju s strokovnimi službami za podporo žrtvam.

ZPND

V ZPND je določeno, da nacionalni program vsebuje tudi preventivno dejavnost. Resolucija o nacionalnem programu preprečevanja nasilja v družini 2009-2014 zajema strategijo pomoči žrtvam nasilja v družini, strategijo pomoči družini in njene zaščite ter strategijo dela s povzročiteljem nasilja v družini.

Na podlagi 14. člena ZPND center za socialno delo napoti povzročitelja nasilja v ustrezne izobraževalne, psihosocialne in zdravstvene programe, ki jih izvajajo organi in organizacije ter nevladne organizacije.

14. člen

(naloge centrov za socialno delo)

(1) Center za socialno delo nudi žrtvi in povzročitelju nasilja storitve po zakonu, ki ureja socialno varstvo, pri čemer je cilj obravnavanja odprava neposredne ogroženosti in skrb za žrtvino dolgoročno varnost, z odpravo vzrokov oziroma okoliščin, v katerih prihaja do nasilja, prek reševanja njenih socialnih in materialnih pogojev bivanja.

(2) Center za socialno delo lahko napoti povzročitelja nasilja v ustrezne izobraževalne, psihosocialne in zdravstvene programe, ki jih izvajajo organi in organizacije ter nevladne organizacije.

DOLOČILO KONVENCIJE

17. člen — sodelovanje zasebnega sektorja in javnih občil

1. Pogodbenice spodbujajo zasebni sektor, sektor informacijske in komunikacijske tehnologije ter javna občila, ob dolžnem spoštovanju njihove svobode izražanja in njihove neodvisnosti, da sodelujejo pri pripravi in izvajanju politik ter določijo smernice in samourejevalne standarde za preprečevanje nasilja nad ženskami in okrepijo spoštovanje njihovega dostojanstva.

2. Pogodbenice v sodelovanju z zasebnim sektorjem razvijajo in spodbujajo usposobljenost otrok, staršev in učiteljev za ustrezno ravnanje z informacijsko-komunikacijskim okoljem, ki omogoča dostop do ponižujočih spolnih ali nasilnih vsebin, ki bi lahko bile škodljive.

Zakon o medijih

Prepoved spodbujanja k neenakopravnosti in nestrpnosti

8. člen

Prepovedano je z razširjanjem programskih vsebin spodbujati k narodni, rasni, verski, spolni ali drugi neenakopravnosti, k nasilju in vojni, ter izzivati narodno, rasno, versko, spolno ali drugo sovraštvo in nestrpnost.

Predlog ZEŽM

Predlog ZEŽM (21. in 27. člen) že predvideva pripravo Resolucije o nacionalnem programu za enakost žensk in moških, v kateri bi se določilo tudi strategije, glede na določila konvencije, torej tudi:

- spodbujanje zasebnega sektorja, sektorja informacijske in komunikacijske tehnologije ter javnih občil, ob dolžnem spoštovanju njihove svobode izražanja in njihove neodvisnosti, da sodelujejo pri pripravi in izvajanju politik ter določijo smernice in samourejevalne standarde za preprečevanje nasilja nad ženskami in okrepijo spoštovanje njihovega dostojanstva,
- da se ob sodelovanju z zasebnim sektorjem razvija in spodbuja usposobljenost otrok, staršev in učiteljev za ustrezno ravnanje z informacijsko-komunikacijskim okoljem, ki omogoča dostop do ponižujočih spolnih ali nasilnih vsebin, ki bi lahko bile škodljive.

Predlog ZEŽM prav tako predvideva ustanovitev strokovnega sveta za enakost žensk in moških, preko katerega se bodo strokovnjaki in strokovnjakinje s področja enakosti žensk in moških trudili za čim boljše oblikovanje in izvajanje politik na tem področju.

23. člen

(strokovni svet za enakost žensk in moških)

(1) Ministrica oziroma minister, pristojen za enakost žensk in moških, ustanovi, v roku šestih mesecev od nastopa mandata, kot strokovno in posvetovalno telo strokovni svet za enakost žensk in moških (v nadaljevanju svet).

(2) Svet spremlja in ocenjuje napredek pri uresničevanju dejanske enakosti spolov ter daje pobude, predloge in priporočila v zvezi z doseganjem ciljev tega zakona.

DOLOČILO KONVENCIJE

IV. poglavje — zaščita in podpora

18. člen — splošne obveznosti

1. Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zaščito vseh žrtev pred nadaljnjimi nasilnimi dejanji.
2. Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe v skladu z notranjim pravom za zagotovitev ustreznih mehanizmov za zagotavljanje učinkovitega sodelovanja med vsemi ustreznimi državnimi organi, vključno s sodstvom, javnim tožilstvom, organi pregona, lokalnimi in regionalnimi organi, tudi nevladnimi organizacijami ter drugimi ustreznimi organizacijami in subjekti, pri zaščiti in podpori žrtev in prič vseh oblik nasilja s področja uporabe te konvencije, vključno s sklicevanjem na splošne in posebne podporne storitve, kakor so podrobneje opisane v 20. in 22. členu te konvencije.
3. Pogodbenice zagotovijo, da ukrepi, sprejeti na podlagi tega poglavja:
  - temeljijo na razumevanju vidika spola pri nasilju nad ženskami in nasilju v družini ter poudarjajo človekove pravice in varnost žrtve;
  - temeljijo na celostnem pristopu, ki upošteva razmerje med žrtvami, storilci, otroki in njihovim širšim družbenim okoljem;
  - so namenjeni preprečevanju sekundarne viktimizacije,
  - so namenjeni krepitvi moči in ekonomski neodvisnosti žensk žrtev nasilja;
  - omogočajo, kadar je to primerno, da so izvajalci različnih storitev za zaščito in podporo na isti lokaciji;
  - obravnavajo posebne potrebe ranljivih oseb, vključno z otroki, ki so žrtve, in jim zadostijo.
4. Zagotovitev storitve ne sme biti odvisna od pripravljenosti žrtve, da ovadi storilca ali priča proti njemu.
5. Pogodbenice sprejmejo ustrezne ukrepe za zagotovitev konzularne in druge zaščite ter za podporo svojim državljanom in drugim žrtvam, ki imajo pravico do take zaščite, v skladu s svojimi obveznostmi po mednarodnem pravu.

ZPND

ZPND že določa ukrepe za zagotovitev varnosti žrtve in sicer v 15., 16. in 17. členu in v tretjem delu: UKREPI ZA ZAGOTOVITEV VARNOSTI ŽRTVE

15. člen (načrt pomoči žrtvi)

(1) Center za socialno delo je po proučitvi okoliščin primera dolžan nuditi žrtvi oblike pomoči po zakonu, ki ureja socialno varstvo in oceniti, ali je potrebno oblikovati načrt pomoči žrtvi, ki ga oblikuje skupaj z žrtvijo.

Načrt pomoči oblikuje, če je za vzpostavitev varnega okolja žrtve potrebno dlje časa trajajoče ukrepanje oziroma je potrebnih več ukrepov pomoči in v drugih primerih, če oceni, da je to potrebno.

(2) Načrt pomoči se pripravi v okviru multidisciplinarnega tima iz tretjega odstavka 14. člena tega zakona. Center za socialno delo pozove k sodelovanju v timu tudi druge organe in organizacije, ki so ali bodo v okviru področja svojega delovanja obravnavali žrtev oziroma povzročitelja nasilja ter nevladne organizacije. Odgovorne osebe organov in organizacij, ki so pozvane k pripravi načrta pomoči, so dolžne zagotoviti sodelovanje predstavnikov organov in organizacij.

(3) Če je žrtev nasilja otrok, se v načrtu pomoči predvidijo tudi ukrepi za varstvo otroka po predpisih, ki urejajo družinska razmerja.

16. člen

(regijska služba za koordinacijo in pomoč žrtvam)

(1) Z namenom zagotavljanja pomoči žrtvam nasilja, izvajanja interventne službe, povezovanja dejavnosti organov in organizacij, spremljanja in analiziranja pojavov nasilja v regiji, se oblikuje regijska služba za koordinacijo in pomoč žrtvam (v nadaljnjem besedilu: regijska služba). Regijska služba izvaja storitve po zakonu, ki ureja socialno varstvo in nujne ukrepe za varovanje otrokovih koristi po zakonu, ki ureja družinska razmerja.

(2) Regijska služba vključuje interventno službo, krizne centre in regijskega koordinatorja za preprečevanje nasilja.

(3) Regijska služba se oblikuje pri centru za socialno delo, ki ga določi njegov ustanovitelj in deluje na območju posameznega centra za socialno delo ali več centrov za socialno delo. Območje delovanja regijske službe določi ustanovitelj.

17. člen

(nevladne organizacije)

(1) Nevladne organizacije s področja obravnave in zaščite proti nasilju v okviru svojih programov nudijo zaščito in psihosocialno pomoč žrtvam, organizirajo programe za obravnavo povzročiteljev nasilja in sodelujejo z organi in organizacijami z različnih področij (policija, tožilstvo, sodišče, center za socialno delo, zdravstvene organizacije, vzgojno-izobraževalni zavodi).

(2) Nevladne organizacije sodelujejo z organi in organizacijami pri obravnavanju posameznih primerov žrtev in povzročiteljev nasilja. Nevladne organizacije se v okviru programov, ki jih izvajajo, vključujejo tudi v neposredno izvedbo ukrepov za zaščito žrtve.

DOLOČILO KONVENCIJE

19. člen — informacije

Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da žrtve prejmejo ustrezne in pravočasne informacije o razpoložljivih podpornih storitvah in pravnih ukrepih v jeziku, ki ga razumejo.

V Resoluciji o nacionalnem programu preprečevanja nasilja v družini 2009-2014 v točki 1.2.3. Strategija spodbujanja konstruktivne vloge medijev pri zmanjševanju nasilja v družini je določeno kot ključna naloga, informiranje javnosti o delu v zatočiščih in kriznih centrih, starševskih odgovornosti in službah, na katere se lahko obrnemo. Na spletni strani Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti so navedene vse razpoložljive institucije in organizacije, ki so v pomoč.

Dopolnitev bi bila tako potrebna glede informiranja žrtev in javnosti o možnih pravnih ukrepih. Tovrstna dopolnitev je potrebna pri predlogu ZEŽM in ZNPD, oziroma se zahtevane ukrepe lahko vključi v Resoluciji, ki bosta sprejeti na podlagi teh dveh zakonov.

DOLOČILO KONVENCIJE

20. člen — splošne podporne storitve

1. *Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da imajo žrtve dostop do storitev, ki jim omogočajo okrevanje po nasilju. Ti ukrepi morajo vključevati, kadar je to potrebno, storitve, kakor so pravno in psihološko svetovanje, finančna pomoč, nastanitev, izobraževanje, usposabljanje in pomoč pri iskanju zaposlitve.*

2. *Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da imajo žrtve dostop do zdravstvenih in socialnih storitev ter da so storitve ustrezno financirane in strokovnjaki usposobljeni za pomoč žrtvam in njihovo napotitev k ustreznim storitvam.*

V okviru 15. člena ZPND je to že urejeno.

DOLOČILO KONVENCIJE

21. člen — pomoč pri individualnih/skupinskih pritožbah

Pogodbenice zagotovijo, da imajo žrtve informacije in dostop do veljavnih regionalnih in mednarodnih mehanizmov za individualne/skupinske pritožbe. Pogodbenice po predložitvi pritožb spodbujajo zagotavljanje ustrezne za nasilje občutljive in veščje pomoči žrtvam.

Dostop do informacij je zagotovljen na spletnih straneh vladnih in nevladnih organizacij.

DOLOČILO KONVENCIJE

22. člen — strokovne podporne storitve

- 1. Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe, s katerimi zagotovijo ali preskrbijo ustrezno geografsko razporejene takojšnje, kratkoročne in dolgoročne strokovne podporne storitve za vsako žrtev katerih koli nasilnih dejanj s področja uporabe te konvencije.*
- 2. Pogodbenice zagotovijo ali uredijo posebne strokovne podporne storitve za vse ženske, žrtve nasilja, in njihove otroke.*

ZPND že zagotavlja ustrezno geografsko razporejene, takojšnje, kratkoročne in dolgoročne strokovne podporne storitve za vsako žrtev katerih koli nasilnih dejanj s področja uporabe te konvencije – multidisciplinarni tim, ki ga ustanovi center za socialno delo.

Potrebna pa je dopolnitev predloga ZEŽM z omogočanjem posebnih strokovnih podpornih storitev za vse ženske, žrtve nasilja in njihove otroke.

DOLOČILO KONVENCIJE

23. člen — zavetišča

Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za vzpostavitev zadostnega števila ustreznih lahko dostopnih zavetišč, ki nudijo varno nastanitev in proaktivno navezovanje stika z žrtvami, predvsem ženskami in njihovimi otroki.

Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013–2020 v zvezi s tem določa:

I. Mreža programov za preprečevanje nasilja, programov za pomoč žrtvam nasilja in programov za delo s povzročitelji nasilja:

- preventivni programi,
- informacijski in svetovalni programi ter programi telefonskega svetovanja,
- programi koordinacije, podpore ter izvajanja pomoči in samopomoči,
- nastanitveni programi,
- terapevtski programi.

Obseg:

– stanje (vključuje javne verificirane, razvojne in eksperimentalne ter dopolnilne programe): 11 svetovalnic, 1 telefon za svetovanje, 14 skupin za samopomoč, 8 materinskih domov (165 mest), 16 varnih hiš (265 mest), 1 krizni center za odrasle žrtve nasilja z otroki (16 mest);

– cilj (javni verificirani programi): 14 svetovalnic, 1 telefon za svetovanje, 15 skupin za samopomoč, 10 materinskih domov (200 mest), 18 varnih hiš (280 mest), 2 krizna centra za odrasle žrtve nasilja z otroki (40 mest).

Organiziranost: programi se organizirajo na območju več upravnih enot.

Preko različnih programov Slovenija že nudi varno nastanitev v ustreznih lahko dostopnih zatočiščih in proaktivno navezovanje stika z žrtvami, predvsem ženskami in njihovimi otroki. To se izvaja preko programov, projektov, ki jih izvajajo organizacije, katere se lahko poišče na spletni strani Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

DOLOČILO KONVENCIJE

24. člen — telefonske številke za pomoč

Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za vzpostavitev brezplačnih 24-urnih (24/7) telefonskih števil za celotno območje države za zagotovitev zaupnega in anonimnega svetovanja klicateljem v zvezi z vsemi oblikami nasilja s področja uporabe te konvencije.

Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013–2020 predvideva telefon za svetovanje (glej zgoraj analizo 23. člena konvencije).

DOLOČILO KONVENCIJE

25. člen — podpora žrtvam spolnega nasilja

Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za vzpostavitev zadostnega števila ustreznih lahko dostopnih kriznih napotitvenih centrov za žrtve posilstva ali spolnega nasilja za zagotovitev izvajanja medicinskih in forenzičnih preiskav, za pomoč pri travmi in svetovanje žrtvam.

Resolucija o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013–2020 določa mrežo programov (glej zgoraj analizo 23. člena konvencije).

DOLOČILO KONVENCIJE

26. člen — zaščita in podpora za otroke, priče nasilja

- 1. Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da se pri zagotavljanju zaščite in podpornih storitev žrtvam upoštevajo pravice in potrebe otrok, prič vseh oblik nasilja s področja uporabe te konvencije.*
- 2. Ukrepi, sprejeti na podlagi tega člena, vključujejo psihosocialno svetovanje, primerno starosti otrok, prič vseh oblik nasilja, s področja uporabe te konvencije, in upoštevajo največje koristi otroka.*

ZPND

20. člen (varstvo otrok)

(1) Postopek za odločitev o ukrepih iz prvega odstavka 19. člena tega zakona začne sodišče v primerih, ko je žrtev otrok, na predlog otroka, starejšega od petnajst let, staršev oziroma enega od staršev, če jim ni odvzeta starševska skrb, ali centra za socialno delo. Če so navedeni ukrepi izrečeni zaradi varstva otroka, spremlja njihovo izvajanje center za socialno delo.

(2) Center za socialno delo je dolžan izvesti tudi vse druge potrebne ukrepe za varstvo otroka v skladu z zakonom, ki ureja družinska razmerja.

ZZZDR

5.a člen

(1) Starši, druge osebe, državni organi ter nosilci javnih pooblastil morajo v vseh dejavnostih in postopkih v zvezi z otrokom skrbeti za otrokovo korist.

DOLOČILO KONVENCIJE

27. člen — poročanje

Pogodbenice sprejmejo potrebne ukrepe za spodbujanje vsake priče nasilnih dejanj s področja uporabe te konvencije, ali osebe, ki upravičeno domneva, da bi bilo takšno dejanje lahko storjeno ali da je pričakovati nadaljnja nasilna dejanja, da to sporoči pristojnim organizacijam ali organom.

Četrta alineja drugega odstavka točke 1.2.3. **Resolucije o nacionalnem programu preprečevanja nasilja v družini 2009-2014** predvideva spodbujanje prijavljanja nasilnih ravnanj.

»- doseči ozaveščanje z mediji, ki imajo zelo pomembno vlogo pri ustvarjanju javnega mnenja o (ne)dopuščanju nasilja, ozavestiti ljudi, da ima sleherni človek pravico do življenja brez nasilja ter do osebne nedotakljivosti in dostojanstva, hkrati pa spodbujati prijavljanje nasilnih ravnanj;«

DOLOČILO KONVENCIJE

28. člen — poročanje strokovnjakov

Pogodbenice sprejmejo potrebne ukrepe za zagotovitev, da pod ustreznimi pogoji pravila o zaupnosti, ki jih za nekatere poklice določa notranja zakonodaja, ne predstavljajo ovire za možnost njihovega poročanja pristojnim organizacijam ali organom, če upravičeno domnevajo, da je bilo storjeno hudo nasilno dejanje s področja uporabe te konvencije, in je pričakovati, da se bodo huda nasilna dejanja nadaljevala.

ZPND

6. člen

(dolžnost prijave)

(1) Organi in organizacije ter nevladne organizacije, ki pri svojem delu izvedo za okoliščine, na podlagi katerih je mogoče sklepati, da se izvaja nasilje, so dolžni o tem takoj obvestiti center za socialno delo, razen v primeru, če žrtev temu izrecno nasprotuje in ne gre za sum storitve kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti.

(2) Vsakdo, zlasti pa strokovni delavci oziroma delavke v zdravstvu ter osebje vzgojno-varstvenih in vzgojno-izobraževalnih zavodov, mora ne glede na določbe o varovanju poklicne skrivnosti takoj obvestiti center za socialno delo, policijo ali državno tožilstvo, kadar sumi, da je otrok žrtev nasilja.

DOLOČILO KONVENCIJE

V. poglavje — materialno pravo

29. člen — civilne tožbe in pravna sredstva

1. Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe, da žrtvam zagotovijo ustrezna civilna pravna sredstva zoper storilca.
2. Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe, da v skladu s splošnimi načeli mednarodnega prava žrtvam zagotovijo ustrezna civilna pravna sredstva zoper državne organe, ki ne izpolnjujejo svoje dolžnosti sprejemanja potrebnih preventivnih ali zaščitnih ukrepov v okviru svojih pristojnosti.

Po Obligacijskem zakoniku je možna vložitev civilne tožbe zoper obdolženca, v kolikor že kazensko sodišče ne odloči v okviru kazenskega postopka o premoženjsko pravnem zahtevku, na katerega je oškodovanec predhodno opozorjen.

DOLOČILO KONVENCIJE

30. člen — odškodnine

1. Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da imajo žrtve pravico zahtevati odškodnino od storilcev za katera koli kazniva dejanja, določena v skladu s to konvencijo.
2. Ustrezna državna odškodnina se dodeli tistim, ki so utrpeli hudo telesno poškodbo ali okvaro zdravja do te mere, da škode ne krijejo drugi viri, kakor so storilci, zavarovanje ali javno zdravstvo in socialne določbe. To ne preprečuje pogodbenicam, da ne bi od storilca zahtevale povračila za odškodnino, dokler je ustrezna pozornost namenjena varnosti žrtve.
3. Ukrepi, sprejeti v skladu s prejšnjim odstavkom, zagotavljajo dodelitev odškodnine v razumnem roku.

Zakon o kazenskem postopku

65. člen

- (1) Zasebni tožilec, oškodovanec in oškodovanec kot tožilec ter njihovi zakoniti zastopniki smejo izvrševati svoje pravice v postopku tudi po pooblaščenju.
- (2) (prenehal veljati)
- (3) V kazenskem postopku, ki teče zaradi kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost iz XIX. poglavja kazenskega zakonika, kaznivega dejanja zanemarjanja mladoletne osebe in surovega ravnanja po 192. členu in kaznivega dejanja trgovine z ljudmi po 113. členu kazenskega zakonika, mora imeti mladoletni

oškodovanec ves čas od uvedbe kazenskega postopka dalje pooblaščenca, ki skrbi za njegove pravice, še posebej v zvezi z zaščito njegove integritete med zaslišanjem pred sodiščem in uveljavljanjem premoženjskoprnega zahtevka. Mladoletnemu oškodovancu, ki pooblaščenca še nima, postavi pooblaščenca sodišče po uradni dolžnosti izmed odvetnikov.

101. člen

Predlog za uveljavitev premoženjskoprnega zahtevka v kazenskem postopku lahko poda tisti, ki je upravičen uveljavljati tak zahtevek v pravdi.

105. člen

(1) O premoženjskoprnih zahtevkih odloča sodišče.

(2) Sodišče lahko prisodi v sodbi, s katero spozna obdolženca za krivega, oškodovancu premoženjskoprni zahtevek v celoti; lahko mu ga prisodi deloma in ga s presežkom napoti na pravdo. Če pa podatki kazenskega postopka ne dajejo zanesljive podlage niti za popolno niti za delno razsojo, napoti sodišče oškodovanca na pravdo s celotnim premoženjskoprnim zahtevkom.

(3) Če izda sodišče sodbo, s katero se obdolženec oprosti obtožbe ali se z njo obtožba zavrne, ali če s sklepom ustavi kazenski postopek ali zavrže obtožnico, napoti oškodovanca, da lahko svoj premoženjskoprni zahtevek uveljavlja v pravdi. Če se sodišče izreče za nepristojno za kazenski postopek, napoti oškodovanca, da lahko priglasí svoj premoženjskoprni zahtevek v kazenskem postopku, ki ga bo začelo ali nadaljevalo pristojno sodišče.

V **Obligacijskem zakoniku** pa je določeno kdaj in kdo ter pod kakšnimi pogoji vloži odškodninsko tožbo:

Povrnitev škode v primeru telesne poškodbe ali prizadetega zdravja

174. člen

(1) Kdor prizadene drugemu telesno poškodbo ali prizadene njegovo zdravje, mu mora povrniti stroške v zvezi z zdravljenjem in druge potrebne stroške, ki so s tem v zvezi, ter zaslužek, izgubljen zaradi nezmožnosti za delo med zdravljenjem.

(2) Če poškodovani zaradi popolne ali delne nezmožnosti za delo izgubi zaslužek ali so njegove potrebe trajno povečane, ali pa so možnosti za njegov nadaljnji razvoj in napredovanje uničene ali zmanjšane, mu mora odgovorna oseba plačevati določeno denarno rento kot povračilo za to škodo.

Denarna odškodnina

179. člen

(1) Za pretrpljene telesne bolečine, za pretrpljene duševne bolečine zaradi zmanjšanja življenjske aktivnosti, skaženosti, razžalitve dobrega imena in časti ali okrnitve svobode ali osebnostne pravice ali smrti bližnjega in za strah pripada oškodovancu, če okoliščine primera, zlasti pa stopnja bolečin in strahu ter njihovo trajanje to opravičujejo, pravična denarna odškodnina neodvisno od povračila premoženjske škode, pa tudi če premoženjske škode ni.

(2) Višina odškodnine za nepremoženjsko škodo je odvisna od pomena prizadete dobrine in namena te odškodnine, ne sme pa podpirati teženj, ki niso združljive z njeno naravo in namenom.

Osebe, ki imajo v primeru smrti ali težke invalidnosti pravico do denarne odškodnine

180. člen

(1) Če nekdo umre, lahko sodišče prisodi njegovim ožjim družinskim članom (zakonec, otroci in starši) pravično denarno odškodnino za njihove duševne bolečine.

(2) V primeru posebno težke invalidnosti kakšne osebe lahko sodišče prisodi njenemu zakoncu, otrokom in staršem pravično denarno odškodnino za njihove duševne bolečine.

(3) Takšno odškodnino je mogoče prisoditi tudi bratom in sestram, če je med njimi in umrlim oziroma poškodovanim obstajala trajnejša življenjska skupnost.

(4) Odškodnino iz prvega oziroma drugega odstavka tega člena lahko prisodi sodišče tudi zunajzakonskemu partnerju, če je obstajala med njim in umrlim oziroma poškodovancem trajnejša življenjska skupnost.

Če pa gre za žrtev nasilnega kaznivega dejanja ali osebo, ki jo je preživljala oseba, ki je umrla zaradi takega kaznivega dejanja, lahko ta zahteva denarno odškodnino od države. **Zakon o odškodnini žrtvam kaznivih dejanj** v 6. členu določa materialne pogoje:

Materialni pogoji

6. člen

(1) Materialni pogoji za priznanje odškodnine po tem zakonu so:

- da obstaja utemeljen sum, da je bilo proti prosilcu storjeno nasilno naklepno dejanje (v nadaljnjem besedilu: dejanje),
- da je bilo dejanje storjeno na ozemlju Republike Slovenije, na slovenski ladji ali slovenskem zrakoplovu ne glede na to, kje se nahaja ob storitvi dejanja,
- da je bilo dejanje zaznano ali pristojnemu organu naznanjeno in obravnavano kot kaznivo dejanje,
- da na strani prosilca ne obstajajo okoliščine, zaradi katerih po Obligacijskem zakoniku (Uradni list RS, št. 83/01 in 32/04 - avtentična razlaga) ni mogoče zahtevati povrnitve škode,

- da je zaradi dejanja prosilec utrpel telesno poškodbo, okvaro zdravja ali duševne bolečine,
  - da je bila prosilcu z dejanjem storjena škoda, priznana s tem zakonom,
  - če je verjetno, da storilec dejanja ne bo mogel izplačati odškodnine za škodo iz prejšnje alineje.
- (2) Če je bila posledica dejanja iz prejšnjega odstavka smrt osebe, lahko pravice po tem zakonu uveljavljajo svojci, če zakon ne določa drugače.

DOLOČILO KONVENCIJE

31. člen — varstvo in vzgoja, pravica do stikov in varnost

1. *Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da se pri odločanju o varstvu in vzgoji otrok in pravici do stikov z njimi upoštevajo nasilna dejanja s področja uporabe te konvencije.*
2. *Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da izvajanje pravice do stikov ali do varstva in vzgoje ne ogrozi pravic in varnosti žrtve ali otrok.*

ZPND v 20. členu (varstvo otroka) v povezavi s 19. členom (prepovedi zaradi nasilnih ravnanj), ki sev drugem odstavku 19. člena, določa dolžnost centra za socialno delo izvesti posebne ukrepe za varstvo otroka v skladu z ZZZDR, ki sistemsko ureja varstvo mladoletnih otrok, ne glede na vir ali vrsto ogroženosti.

ZZZDR

78. člen

- (1) Kadar sodišče razveže zakonsko zvezo na podlagi 65. člena tega zakona, odloči tudi o varstvu, vzgoji in preživljanju skupnih otrok ter o njihovih stikih s starši v skladu s tem zakonom.
- (2) Preden sodišče odloči po prejšnjem odstavku, mora ugotoviti, kako bodo otrokove koristi najboljše zagotovljene. O tem mora pridobiti mnenje centra za socialno delo. Sodišče upošteva tudi otrokovo mnenje, če ga je otrok izrazil sam ali po osebi, ki ji zaupa in jo je sam izbral in če je sposoben razumeti njegov pomen in posledice.

Glede na to, da je center za socialno delo pomemben dejavnik v postopku po ZPND, ureditev tega vprašanja ustreza zahtevam konvencije.

DOLOČILO KONVENCIJE

32. člen — civilne posledice prisilnih porok

Pogodbence sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da se prisilne poroke lahko izpodbijajo, razveljavijo ali prekličejo brez nepotrebne finančne ali upravne bremena za žrtev.

Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (ZZZDR) med drugim določa pogoje za sklenitev in veljavnost zakonske zveze. Skleneta jo lahko dve osebi različnega spola in sicer s **svobodno izjavo soglasja** o sklenitvi zakonske zveze pred pristojnim državnim organom. Izjava zakoncev o sklenitvi zakonske zveze mora biti svobodna, saj je **v primeru, da bi bila privolitev izsiljena ali dana v zmoti, zakonska zveza neveljavna**. Za sklenitev zakonske zveze morata biti obe osebi polnoletni. V izjemnih primerih lahko zakonsko zvezo sklene tudi mladoletna oseba, vendar po predhodnem razgovoru le te, njenega bodočega zakonca, njenih staršev ali skrbnika in centra za socialno delo. Razveljavitev zakonske zveze je potrebno zahtevati pred sodiščem in veljajo enaka pravila kot pri razvezi zakonske zveze. V nekaterih primerih lahko zahteva razveljavitev zakonske zveze (34. člen ZZZDR) poleg zakoncev tudi vsak, ki ima pravni interes (npr. dediči zapustnika) in državni tožilec ali tožilka.

ZZZDR

39. člen

(1) Razveljavitev zakonske zveze, ki je bila prisiljena ali sklenjena v zmoti, sme zahtevati samo zakonec, ki je bil prisiljen ali je v zmoti privolil v zakonsko zvezo.

(2) Razveljavitve zakonske zveze ni mogoče zahtevati, če je poteklo eno leto od dne, ko je sila minila ali je bila zmota spoznana, zakonca pa sta ta čas živela skupaj.

V **ZPP** v tretjem delu: Posebni postopki - POSTOPEK V ZAKONSKIH SPORIH TER SPORIH IZ RAZMERIJ MED STARŠI IN OTROKI določa:

413. člen

V postopku v zakonskih sporih ter sporih iz razmerij med starši in otroki odloči sodišče o stroških postopka po prostem preudarku.

Da bi Slovenija zadostila zahtevam konvencije, bi morali v teh postopkih žrtve oprostiti vseh taks in stroškov postopka. Omenjeno je mogoče izvajati na podlagi navodil.

DOLOČILO KONVENCIJE

33. člen — psihično nasilje

Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da se naklepno dejanje, ki s silo ali grožnjo resno prizadene psihično celovitost osebe, opredeli kot kaznivo dejanje.

KZ-1

Nasilje v družini

191. člen

(1) Kdor v družinski skupnosti z drugim grdo ravna, ga pretepa ali drugače boleče ali ponižujoče ravna, ga z grožnjo z neposrednim napadom na življenje ali telo preganja iz skupnega prebivališča ali mu omejuje svobodo gibanja, ga zalezuje, ga prisiljuje k delu ali opuščanju dela ali ga kako drugače z nasilnim omejevanjem njegovih enakih pravic spravlja v skupnosti v podrejen položaj, se kaznuje z zaporom do petih let.

(2) Enako se kaznuje, kdor stori dejanje iz prejšnjega odstavka v kakšni drugi trajnejši življenjski skupnosti.

(3) Če je dejanje iz prvega odstavka storjeno proti osebi, s katero je storilec živel v družinski ali drugi trajnejši skupnosti, ki je razpadla, je pa dejanje s to skupnostjo povezano, se storilec kaznuje z zaporom do treh let.

Kljub temu, da v samem besedilu zakonskega določila 191. člena KZ-1, ki ureja nasilje v družini, ni dobesečno zapisano, da je nasilje v družini tudi psihično nasilje, brez dvoma izhaja iz vseh alternativno naštetih oblik nasilja oziroma ravnanja, ki lahko pomenijo nasilje v smislu kaznivega dejanja nasilja v družini. Boleče oziroma ponižujoče ravnanje ter grožnje z neposrednim napadom na življenje ali telo (zaradi pregona iz skupnega prebivališča) nedvomno pomenijo psihično nasilje (do česar pridemo že s samo jezikovno, pa tudi teleološko razlago zakona) in prav v ničemer ne širijo cone kaznivosti. Psihično nasilje oziroma protipravnost ter kaznivost le-tega je torej že sedaj urejena v kazenskem zakoniku, le da ravnanja, ki psihično nasilje pomenijo, niso poimenovana kot taka temveč so (zgolj bolj določno) opisana. Iz samega besedila 33. člena konvencije izhaja, da kot kaznivo dejanje opredeljuje zgolj naklepno t. i. psihično nasilje, po slovenski kazenski materialnopravni zakonodaji sta obliki krivde pri izvršitvi kaznivih dejanj dve, in sicer naklep ter malomarnost (ki je milejša oblika), kar pomeni, da konvencija izrecno določa kot obliko krivde za kaznivost ravnanja v smislu kaznivega dejanja psihičnega nasilja zgolj ravnanja, ki so bila storjena naklepno (kar dejansko oži cono kaznivosti, saj sprejema kot obliko krivde pri naveden kaznivem dejanju zgolj hujšo od obeh oblik krivde).

DOLOČILO KONVENCIJE

34. člen — zalezovanje

Pogodbenice sprejmejo ustrezne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da se naklepno ponavljajoče se zastraševalno ravnanje, ki pri drugi osebi povzroči strah za njeno varnost, opredeli kot kaznivo dejanje.

Slovenska zakonodaja ustrezno ureja vsebino te določbe konvencije, saj v 191. členu **KZ-1** določa: »kdor v družinski skupnosti z drugim grdo ravna, ga pretepa ali drugače boleče ali ponižujoče ravna, ga z grožnjo z neposrednim napadom na življenje ali telo preganja iz skupnega prebivališča ali mu omejuje svobodo gibanja, **ga zalezuje**, ga prisiljuje k delu ali opuščanju dela ali ga kako drugače z nasilnim omejevanjem njegovih enakih pravic spravlja v skupnosti v podrejen položaj, se kaznuje z zapornikom do petih let.«

Slovenska zakonodaja ravnanje, ki ga konvencija poimenuje zalezovanje, že določa kot kaznivo dejanje, in sicer kot eno izmed oblik nasilja v družini (nasilje v družini je opredeljeno z alternativnimi oblikami izvršitve, pri tem pa je zalezovanje ena od oblik nasilja v družini). Velja opozoriti na dejstvo, da t. i. zalezovanje, ki ga kot kaznivo dejanje predvideva konvencija, prav v ničemer ne širi cone kaznivosti po slovenski zakonodaji, temveč jo kvečjemu oži. Konvencija predvideva kot kaznivo dejanje zgolj takšno zalezovanje, ki je **PONAVLJAJOČE IN PRI OSEBI POVZROČI STRAH ZA NJENO VARNOST**. Dejansko je torej določba konvencije, ki podrobneje opredeljuje t. i. zalezovanje oziroma določa zanj več zakonskih znakov, ki morajo biti vsi izpolnjeni kumulativno, da je ravnanje t. i. zalezovanja opredeljeno kot kaznivo dejanje, manj stroga od slovenske zakonodaje, ki ponavljajočega ravnanja ne zahteva – kar pomeni, da je po slovenski zakonodaji kaznivo že enkratno zalezovanje, poleg tega pa slovenski kazenski zakonik ne predvideva posledic pri osebi, ki je zalezovana. Slovenski kazenski zakonik kot kaznivo dejanje torej šteje že enkratno ravnanje, ki pomeni zalezovanje, četudi pri osebi, ki je zalezovana, ne povzroči strahu za njeno varnost.

DOLOČILO KONVENCIJE

35. člen — fizično nasilje

Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da se naklepno dejanje fizičnega nasilja nad drugo osebo opredeli kot kaznivo dejanje.

191. člen **KZ-1** določa nasilje v družini, v 296. členu pa kaznivo dejanje nasilništva in tako ureja fizično nasilje, kot ga določa konvencija.

Nasilništvo

296. člen

(1) Kdor z drugim grdo ravna, ga pretepa ali drugače boleče ali ponižujoče kaznuje, ga s silo ali grožnjo z neposrednim napadom na življenje ali telo preganja ali mu jemlje svobodo gibanja, ga prisiljuje k delu ali opuščanju dela ali ga kako drugače z nasilnim omejevanjem njegovih enakih pravic spravlja v podrejen položaj, se kaznuje z zapornom do dveh let.

(2) Če dejanje iz prejšnjega odstavka storita dve ali več oseb ali če je bilo hudo ponižanih več oseb ali če storilec drugega lahko telesno poškoduje, se storilec kaznuje z zapornom do treh let.

(3) Enako kot v prejšnjem odstavku se kaznuje, kdor povzroča nasilje ali ogroža varnost drugih na športnih prireditvah ali v zvezi s temi prireditvami.

Slovenska zakonodaja fizično nasilje oziroma nasilništvo ureja popolnoma enako kot konvencija, saj kar v dveh zakonskih določbah (prva ureja razmerja zgolj v družinski skupnosti, druga pa ureja nasilništvo na splošno – torej ne glede na osebno povezanost med storilcem in žrtvijo) takšno ravnanje opredeljuje kot kaznivo dejanje. Slovenski kazenski zakonik v 296. členu zgolj podrobneje opredeli katera dejanja se lahko štejejo za nasilništvo – **vendar so ta dejanja naštetá zgolj primeroma, kar pomeni, da druga dejanja oziroma ravnanja niso izključena**. Ne gre za taksativno določitev ravnanj, ki bi izključila vsa druga, saj je v prvem odstavku navedenega zakonskega določila izrecno določeno, da lahko kaznivo dejanje nasilništva pomeni tudi drugačno nasilno omejevanje enakih pravic, ki osebo spravi v podrejen položaj.

DOLOČILO KONVENCIJE

36. člen — spolno nasilje, vključno s posilstvom

1. *Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da se naslednja naklepna dejanja opredelijo kot kaznivo dejanje:*

- a. *vaginalna, analna ali oralna spolna penetracija v telo druge osebe s katerim koli delom telesa ali predmetom brez njenega privoljenja;*
  - b. *izvajanje drugih spolnih dejanj z osebo proti njeni volji;*
  - c. *prisilitev druge osebe v neprostovoljna spolna dejanja s tretjo osebo.*
2. *Privolitev mora biti dana prostovoljno kot rezultat svobodne volje osebe, ocenjene v okviru danih okoliščin.*
3. *Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da se določbe prvega odstavka uporabljajo tudi za dejanja, storjena **zoper nekdanje ali sedanje zakonce ali partnerje, kakor jih priznava notranje pravo.***

KZ-1 v 19. poglavju - KAZNIVA DEJANJA ZOPER SPOLNO NEDOTAKLJIVOST, ureja spolno nasilje tako kot ga ureja konvencija v tem členu. V zvezi s tretjim odstavkom tega člena konvencije, je iz spodnjih določb KZ-1 prav tako razvidno, da se za ta kazniva dejanja preganja tako sedanje kot nekdanje zakonce ali partnerje.

Zgolj dejstvo, da se kazenski pregon za kaznivo dejanje posilstva po 170. členu KZ-1 in za spolno nasilje po 171. členu KZ-1, če je storilec oseba, s katero žrtev živi v zakonski, zunajzakonski ali registrirani istospolni skupnosti začne na predlog, v ničemer ne spremeni dejstva, da je tako ravnanje inkriminirano tudi med zakoncema, zunajzakonskima partnerjema oziroma partnerjema v registrirani istospolni skupnosti. Glede nekdanjih zakoncev, zunajzakonskih partnerjev in partnerjev iz registrirane istospolne skupnosti pa veljajo splošne določbe. Vsem zahtevam tega člena konvencije je tako že zadoščeno.

KZ-1

Posilstvo

170. člen

(1) Kdor prisili osebo drugega ali istega spola k spolnemu občevanju ali s tem izenačenemu spolnemu ravnanju, tako da uporabi silo ali zagrozi z neposrednim napadom na življenje ali telo, se kaznuje z zaporom od enega do desetih let.

(2) Če je dejanje iz prejšnjega odstavka storjeno grozovito ali posebno poniževalno ali če je dejanje storilo več oseb zaporedoma ali nad obsojenci ali drugimi osebami, ki jim je vzeta prostost, se storilec kaznuje z zaporom od treh do petnajstih let.

(3) Kdor prisili osebo drugega ali istega spola k spolnemu občevanju ali s tem izenačenemu spolnemu ravnanju, tako da ji zagrozi, da bo o njej ali njenih bližnjih odkril, kar bi škodovalo njeni ali njihovi časti ali dobremu imenu, ali da bo njej ali njenim bližnjim povzročil veliko premoženjsko škodo, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do petih let.

(4) Če sta bili dejanji iz prvega ali tretjega odstavka tega člena storjeni proti osebi, s katero storilec živi v zakonski, zunajzakonski skupnosti ali registrirani istospolni skupnosti, se pregon začne na predlog.

Spolno nasilje

171. člen

(1) Kdor uporabi silo ali zagrozi osebi drugega ali istega spola z neposrednim napadom na življenje ali telo in jo tako prisili, da stori ali trpi kakšno spolno dejanje, ki ni zajeto v prejšnjem členu, se kaznuje z zapornom od šestih mesecev do desetih let.

(2) Če je dejanje iz prejšnjega odstavka storjeno grozovito ali posebno poniževalno ali če je dejanje storilo več oseb zaporedoma ali nad obojenci ali drugimi osebami, ki jim je vzeta prostost, se kaznuje z zapornom od treh do petnajstih let.

(3) Kdor osebo drugega ali istega spola prisili, da stori ali trpi kakšno spolno dejanje iz prvega odstavka tega člena, tako da ji zagrozi, da bo o njej ali njenih bližnjih odkril, kar bi škodovalo njeni ali njihovi časti ali dobremu imenu, ali da bo njej ali njenim bližnjim povzročil veliko premoženjsko škodo, se kaznuje z zapornom do petih let.

(4) Če sta bili dejanji iz prvega ali tretjega odstavka tega člena storjeni proti osebi, s katero storilec ali storilka živi v zakonski, zunajzakonski skupnosti ali registrirani istospolni partnerski skupnosti, se pregon začne na predlog.

Spolna zloraba slabotne osebe

172. člen

(1) Kdor spolno občuje ali stori kakšno drugo spolno dejanje z osebo drugega ali istega spola, tako da zlorabi njeno duševno bolezen, začasno duševno motnjo, hujšo duševno zaostalost, slabost ali kakšno drugačno stanje, zaradi katerega se ne more upirati, se kaznuje z zapornom od enega do osmih let.

(2) Kdor v okoliščinah iz prejšnjega odstavka kako drugače prizadene spolno nedotakljivost slabotne osebe, se kaznuje z zapornom do petih let.

Spolni napad na osebo, mlajšo od petnajst let

173. člen

(1) Kdor spolno občuje ali stori kakšno drugo spolno dejanje z osebo drugega ali istega spola, ki še ni stara petnajst let, se kaznuje z zapornom od treh do osmih let.

(2) Kdor stori dejanje iz prejšnjega odstavka s slabotno osebo, ki še ni stara petnajst let, ali tako, da uporabi silo ali zagrozi z neposrednim napadom na življenje ali telo, ali na tak način doseže storitev dejanja z drugo osebo, se kaznuje z zapornom od petih do petnajstih let.

(3) Učitelj, vzgojitelj, skrbnik, posvojitelj, roditelj, duhovnik, zdravnik ali druga oseba, ki z zlorabo svojega položaja spolno občuje ali stori kakšno drugo spolno dejanje z osebo, ki še ni stara petnajst let in mu je zaupana v učenje, vzgojo, zdravljenje, varstvo ali oskrbo, se kaznuje z zapornom od treh do desetih let.

(4) Kdor v okoliščinah iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena kako drugače prizadene spolno nedotakljivost osebe, ki še ni stara petnajst let, se kaznuje z zaporom do petih let.

(5) Dejanje iz prvega odstavka tega člena ni protipravno, če je bilo storjeno z osebo primerljive starosti in če ustreza stopnji njene duševne in telesne zrelosti.

DOLOČILO KONVENCIJE

37. člen — prisilna poroka

1. Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da se naklepno dejanje prisiljenja odraslega ali otroka v poroko opredeli kot kaznivo dejanje.

2. Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da se naklepno dejanje zvesti odraslega ali otroka na ozemlje pogodbenice ali druge države, kjer ona ali on nima stalnega prebivališča, z namenom prisiliti jo ali ga v poroko, opredeli kot kaznivo dejanje.

KZ-1 dejanja prisile k poroki ne inkriminira izrecno, vendar 78. člen konvencije določa, da država lahko izjavi, da si pridržuje pravico, da te določbe ne uporablja ali da jo uporablja samo v posebnih primerih ali pod posebnimi pogoji (glej tudi pojasnilo k 32. členu konvencije).

DOLOČILO KONVENCIJE

38. člen — pohabljenje ženskih spolovil

Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da se naslednja naklepna dejanja opredelijo kot kaznivo dejanje:

- a. *ekscizija, infibulacija ali drugo pohabljenje celotnih ali delov ženskih velikih sramnih ustnic, malih sramnih ustnic ali klitorisa;*
- b. *prisiljenje ali spodbujanje ženske, da se na njej izvajajo dejanja iz točke a;*
- c. *prepričevanje, prisiljenje ali spodbujanje deklice ali dekleta, da se na njej izvajajo dejanja iz točke a.*

KZ-1 dejanja pohabljanja ženskih spolovil ne inkriminira, vendar 78. člen konvencije določa, da država lahko izjavi, da si pridržuje pravico, da te določbe ne uporablja ali da jo uporablja samo v posebnih primerih ali pod posebnimi pogoji. Kljub temu, da Kazenski zakonik pohabljanja ženskih spolovil posebej ne inkriminira, pa bi se storilčevo ravnanje brez dvoma lahko preganjalo po 122., 123. ali 124. členu KZ-1, odvisno od nastale posledice.

KZ-1

Lahka telesna poškodba

122. člen

(1) Kdor koga tako telesno poškoduje, da je bil zaradi tega začasno okvarjen ali oslavljen kakšen del njegovega telesa ali njegov organ, ali je poškodovančeva zmožnost za delo začasno zmanjšana ali je prizadeta njegova zunanost ali je začasno okvarjeno njegovo zdravje, se kaznuje z denarno kaznijo ali z zapornom do enega leta.

(2) Če je poškodba iz prejšnjega odstavka prizadejana z orožjem, nevarnim orodjem, drugim sredstvom ali na tak način, da se lahko telo hudo poškoduje ali zdravje hudo okvari, se storilec kaznuje z zapornom do treh let.

(3) Sodišče sme storilcu dejanja iz prejšnjega odstavka izreči sodni opomin, zlasti če je bil storilec izzvan z nedostojnim ali surovim obnašanjem poškodovanca.

(4) Pregon za dejanje iz prvega odstavka tega člena se začne na predlog.

Huda telesna poškodba

123. člen

(1) Kdor koga tako telesno poškoduje ali mu prizadene tako škodo na zdravju, da bi bilo lahko zaradi tega v nevarnosti življenje poškodovanca, ali je uničen ali za vselej in znatno oslavljen kakšen del njegovega telesa ali kak organ ali je začasno in znatno oslavljen pomemben del telesa ali pomemben organ ali je zaradi tega poškodovani začasno nezmožen za vsakršno delo ali je njegova zmožnost za delo za vselej zmanjšana ali je bila začasno precej zmanjšana ali je bil začasno skažen ali mu je začasno hudo ali za vselej v manjši meri okvarjeno zdravje, se kaznuje z zapornom od šestih mesecev do petih let.

(2) Če poškodovani zaradi poškodbe iz prejšnjega odstavka umre, se storilec kaznuje z zapornom od enega do desetih let.

(3) Kdor stori dejanje iz prvega odstavka tega člena iz malomarnosti, se kaznuje z zapornom do dveh let.

(4) Če je storilec dejanje iz prvega ali drugega odstavka tega člena storil na mah, ker ga je poškodovanec brez njegove krivde z napadom ali hudimi žalitvami močno razdražil, se kaznuje z zapornom do treh let.

Posebno huda telesna poškodba

124. člen

(1) Kdor koga tako hudo telesno poškoduje ali mu prizadene tako hudo škodo na zdravju, da je bilo zaradi tega v nevarnosti življenje poškodovanca, ali je uničen ali za vselej in zelo oslavljen pomemben del njegovega telesa ali pomemben organ ali je postal poškodovani zaradi tega za vselej nezmožen za vsakršno delo ali je ostal skažen ali mu je bilo za vselej hudo okvarjeno zdravje, se kaznuje z zapornom od enega do desetih let.

(2) Če poškodovani zaradi poškodbe iz prejšnjega odstavka umre, se storilec kaznuje z zaporom od treh do petnajstih let.

(3) Kdor stori dejanje iz prvega odstavka tega člena iz malomarnosti, se kaznuje z zaporom do treh let.

(4) Če je storilec dejanje iz prvega ali drugega odstavka tega člena storil na mah, ker ga je poškodovanec brez njegove krivde z napadom ali hudimi žalitvami močno razdražil, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do petih let.

DOLOČILO KONVENCIJE

39. člen — prisilna prekinitev nosečnosti in prisilna sterilizacija

Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da se naslednja naklepna dejanja opredelijo kot kaznivo dejanje:

- a. izvajanje prisilne prekinitve nosečnosti brez predhodne in zavestne privolitve ženske;*
- b. opravljanje operacije, katere namen ali posledica je prenehanje ženske sposobnosti za naravno reprodukcijo brez njene predhodne in zavestne privolitve ali razumevanja postopka.*

KZ-1 v 121. členu zajema to določbo konvencije, poleg tega pa inkriminira tudi prekinitev nosečnosti noseči ženski z njeno privolitvijo ali pomoč pri tem v nasprotju z zdravstvenimi pogoji in načinom umetne prekinitve nosečnosti, ki so določeni z zakonom. Slovenska kazenska zakonodaja je torej glede prekinitve nosečnosti precej strožja od določbe konvencije, saj kot kaznivo dejanje opredeljuje tudi prekinitev nosečnosti noseči ženski z njeno privolitvijo v nasprotju z zdravstvenimi pogoji in načinom umetne prekinitve nosečnosti, ki so določeni z zakonom. Pri tem kaznivem dejanju torej tudi zavestna privolitev ne more izključiti protipravnosti ravnanja, poleg tega pa slovenski KZ inkriminira tudi pomoč pri nedovoljeni prekinitvi nosečnosti, ki je konvencija ne inkriminira. Gotovo je torej, da se odločbe konvencije v tem delu precej milejše kot določbe KZ-1.

Tudi pri tem členu konvencije je mogoč pridržek države, da se ne uporablja ali pa le v posebnih primerih (78. člen konvencije), kar pa za slovenski pravni red niti ni relevantno, saj (kot smo že pojasnili zgoraj) KZ pri takem ravnanju precej širi cono kaznivosti v primerjavi s konvencijo.

KZ-1

Nedovoljen poseg v nosečnost

121. člen

- (1) Kdor v nasprotju z zdravstvenimi pogoji in načinom umetne prekinitve nosečnosti, ki so določeni z zakonom, noseči ženski z njeno privolitvijo prekine nosečnost, začne prekinjati ali ji pomaga pri prekinitvi nosečnosti, se kaznuje z zaporom od šestih mesecev do petih let.
- (2) Kdor noseči ženski brez njene privolitve prekine ali začne prekinjati nosečnost, se kaznuje z zaporom od enega do osmih let.
- (3) Kdor z uporabo metod oploditve z medicinsko pomočjo vpliva na izbiro spola bodočega otroka, razen če naj bi se s tem izognilo hudi dedni bolezni, vezani na spol, se kaznuje z zaporom do treh let.
- (4) Enako kot v prejšnjem odstavku tega člena se kaznuje, kdor protipravno opravi postopek oploditve z biomedicinsko pomočjo zaradi nadomestnega materinstva.
- (5) Enako kot v tretjem odstavku tega člena se kaznuje, kdor trguje s semenskimi celicami, neoplojenimi jajčnimi celicami in z zgodnjimi človeškimi zarodki.
- (6) Če ima dejanje iz prejšnjih odstavkov za posledico posebno hudo telesno poškodbo ženske, se storilec kaznuje z zaporom od enega do desetih let.
- (7) Če ženska zaradi dejanja iz prvega, drugega ali tretjega odstavka tega člena umre, se storilec kaznuje z zaporom od treh do petnajstih let.

DOLOČILO KONVENCIJE

40. člen — spolno nadlegovanje

Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da se vsaka oblika neželenega verbalnega, neverbalnega ali fizičnega spolnega dejanja z namenom ali posledico prizadeti dostojanstvo osebe, zlasti kadar gre za ustvarjanje zastraševalnega, sovražnega, ponižujočega, sramotilnega ali žaljivega okolja, kazensko ali drugače pravno sankcionira.

KZ-1 in **ZDR-1** tovrstno nadlegovanje prepovedujeta v povezavi z delovnim mestom.

Šikaniranje na delovnem mestu

197. člen

- (1) Kdor na delovnem mestu ali v zvezi z delom s spolnim nadlegovanjem, psihičnim nasiljem, trpinčenjem ali neenakopravnim obravnavanjem povzroči drugemu zaposlenemu ponižanje ali prestrašenost, se kaznuje z zaporom do dveh let.
- (2) Če ima dejanje iz prejšnjega odstavka za posledico psihično, psihosomatsko ali fizično obolenje ali zmanjšanje delovne storilnosti zaposlenega, se storilec kaznuje z zaporom do treh let.

Slovenska kazenska zakonodaja torej inkriminira zgolj spolno nadlegovanje na delovnem mestu, saj tam glede na dejansko stanje do spolnega nadlegovanja najpogosteje prihaja. Glede na to, da spolno nadlegovanje ni posebej inkriminirano v kazenski zakonodaji, to še ne pomeni, da določba konvencije v naš pravni red ni že prenesena. Določba konvencije, ki ureja spolno nadlegovanje predvideva, da države pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da se vsaka oblika neželenega verbalnega, neverbalnega ali fizičnega spolnega dejanja z namenom ali posledico prizadeti dostojanstvo osebe, zlasti kadar gre za ustvarjanje zastraševalnega, sovražnega, ponižujočega, sramotilnega ali žaljivega okolja, kazensko ali drugače pravno sankcionira. Določba konvencije, ki ureja spolno nadlegovanje, od držav pogodbenic zahteva, da spolno nadlegovanje kazensko ali drugače pravno sankcionirajo. Kot je očitno, konvencija ne predvideva zgolj kazenske odgovornosti in posledične kazenske sankcije, temveč tudi drugačno pravno sankcioniranje – alternativna določitev sankcij. 179. člen Obligacijskega zakonika (OZ) predvideva prisajo pravične denarne odškodnine oškodovancu, če okoliščine primera, zlasti pa stopnja bolečin in strahu ter njihovo trajanje to opravičujejo, za pretrpljene telesne bolečine, za pretrpljene duševne bolečine zaradi zmanjšanja življenjske aktivnosti, skaženosti, razžalitve dobrega imena in časti ali okrnitve svobode ali osebne pravice ali smrti bližnjega in za strah, neodvisno od povračila premoženjske škode, pa tudi če premoženjske škode ni. Višina odškodnine za nepremoženjsko škodo je odvisna od pomena prizadete dobrine in namena te odškodnine, ne sme pa podpirati teženj, ki niso združljive z njeno naravo in namenom. 181. člen OZ, ki ureja kršitev dostojanstva določa, da ima pravico do pravične denarne odškodnine zaradi pretrpljenih duševnih bolečin oseba, ki je bila s prevaro, silo ali zlorabo kakšnega razmerja podrejenosti ali odvisnosti zapeljana h kaznivemu spolnemu občevanju ali drugemu spolnemu dejanju, kot tudi oseba, proti kateri je bilo storjeno kakšno drugo kaznivo dejanje zoper dostojanstvo osebnosti ali moralo.

Obligacijski zakonik torej ureja možnost prisoditve pravične denarne odškodnine za pretrpljene duševne bolečine in zaradi kršitve dostojanstva. Določba 181. člena OZ, se za razliko od določb Zakona o delovnih razmerjih, ki spolno nadlegovanje sankcionira, ne omejuje zgolj na osebe v delovnem razmerju temveč je ta določba uporabna za vse osebe, neodvisno od razmerja povzročitelja škode do oškodovanca. Ker torej Obligacijski zakonik predvideva civilno sankcioniranje povzročene škode s spolnim nadlegovanjem, konvencija pa ne zahteva (izključno in nujno) zgolj kazenske sankcije, je tudi ta določba v slovenski pravni red že umeščena in prevzeta.

DOLOČILO KONVENCIJE

41. člen — pomoč ali napeljevanje in poskus

1. Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe, da se kot kaznivo dejanje, kadar je storjeno naklepno, opredeli pomoč ali napeljevanje k storitvi kaznivih dejanj, določenih v skladu s 33., 34., 35., 36., 37. členom, točko a) 38. člena in 39. členom te konvencije.
2. Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe, da se kot kazniva dejanja, kadar so storjena naklepno, opredeli poskus kaznivih dejanj, določenih v skladu s 35., 36., 37. členom, točko a) 38. člena in 39. členom te konvencije.

V zvezi s prvo točko 41. člena konvencije KZ-1 v tretjem in četrtem odseku drugega poglavja določa kaznivost udeležbe pri kaznivem dejanju in poskus storitve kaznivega dejanja. Glede udeležbe pri kaznivem dejanju je KZ-1 skladen s konvencijo, **poskus pa ni kazniv pri vseh kaznivih dejanjih, kot to zahteva konvencija, ker ni za vsa ta kazniva dejanja zagrožena kazen treh ali več let zopora. Prav tako pa zakon izrecno ne določa, da je poskus kazniv, kot to izhaja iz spodnjega 34. člena KZ-1.**

KZ-1

3. Poskus kaznivega dejanja

Poskus

34. člen

(1) Kdor je naklepno kaznivo dejanje začel, pa ga ni dokončal, se kaznuje za poskus, če je to kaznivo dejanje, za katero se smejo po zakonu izreči tri leta zopora ali hujša kazen; za poskus drugih kaznivih dejanj pa samo, če zakon izrecno predpisuje, da je kazniv tudi poskus.

(2) Storilec se kaznuje za poskus v mejah kazni, predpisane za kaznivo dejanje, lahko pa tudi mileje.

4. Udeležba pri kaznivem dejanju

Udeleženec

36.a člen

Določbe tega zakonika, ki veljajo za storilca, se uporabljajo tudi za udeleženko oziroma udeleženca (v nadaljnjem besedilu: udeleženec), ki v okviru napeljevanja oziroma pomoči sodeluje pri kaznivem dejanju, razen če zakon določa drugače.

Napeljevanje

37. člen

(1) Kdor drugega naklepoma napelje, da stori kaznivo dejanje, se kaznuje, kakor da bi ga storil sam.

(2) Kdor drugega naklepoma napeljuje k storitvi kaznivega dejanja, za katero se sme po zakonu izreči tri leta zapora ali hujša kazen, se kaznuje kakor za poskus kaznivega dejanja, tudi če ni bilo poskusa storitve dejanja.

Pomoč

38. člen

(1) Kdor naklepoma pomaga storilcu pri naklepnem kaznivem dejanju, se kaznuje, kakor da bi ga sam storil, sme pa se kaznovati tudi mileje.

(2) Kot pomoč pri storitvi kaznivega dejanja se šteje zlasti: če da kdo storilcu nasvet ali navodila, kako naj stori kaznivo dejanje, če mu da na razpolago sredstva ali odstrani ovire za storitev, če vnaprej obljubi, da bo prikriil kaznivo dejanje, storilca, sredstva, s katerimi bo kaznivo dejanje storjeno, sledi kaznivega dejanja, predmete, nastale s kaznivim dejanjem ali premoženjsko korist, pridobljeno s kaznivim dejanjem.

Kaznovanje napeljevalca in pomagača za poskus

39. člen

Če ostane kaznivo dejanje pri poskusu, se napeljevalka oziroma napeljevalec (v nadaljnjem besedilu: napeljevalec) in pomagačka oziroma pomagač (v nadaljnjem besedilu: pomagač) kaznujeta kakor za poskus.

DOLOČILO KONVENCIJE

42. člen — nesprejemljivo opravičevanje zločinov, vključno s tistimi, storjenimi v imenu t. i. "časti"

1. Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da se v kazenskih postopkih, sproženih po storitvi katerega koli nasilnega dejanja s področja uporabe te konvencije, kultura, običaji, vera, tradicija ali t. i. "čast" ne štejejo kot opravičilo za taka dejanja. To se nanaša zlasti na trditev, da je žrtev prekršila kulturna, verska, družbena ali tradicionalna pravila ali običaje primernega obnašanja.

2. Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da katera koli druga oseba prepričuje otroka, da stori katero od dejanj iz prejšnjega odstavka, ne sme zmanjšati kazenske odgovornosti te osebe za storjena dejanja.

2. Odmera kazni

Splošna pravila za odmero kazni

49. člen

(1) Storilcu kaznivega dejanja odmeri sodišče kazen v mejah, ki so z zakonom predpisane za to dejanje glede na težo storjenega dejanja in storilčevo krivdo.

(2) Pri tem upošteva sodišče vse okoliščine, ki vplivajo na to, ali naj bo kazen manjša ali večja (olajševalne in obteževalne okoliščine), zlasti pa: stopnjo storilčeve krivde, nagibe, iz katerih je dejanje storil, stopnjo ogrožanja ali kršitve zavarovane pravne vrednote, okoliščine, v katerih je bilo dejanje storjeno, prejšnje življenje storilca, njegove osebne in premoženjske razmere, njegovo obnašanje po storjenem dejanju, zlasti, ali je poravnal škodo, povzročeno s kaznivim dejanjem, in druge okoliščine, ki se nanašajo na storilčevo osebnost ter pričakovani učinek kazni na prihodnje življenje storilca v družbenem okolju.

(3) Pri odmeri kazni storilcu, ki je storil kaznivo dejanje, potem ko je že bil pravnomočno obsojen ali pa je kazen prestal oziroma je zastarala ali pa mu je bila odpuščena (povratek), sodišče upošteva zlasti, ali je bilo prejšnje dejanje iste vrste kot novo, ali sta bili obe dejanji storjeni iz enakih nagibov, in koliko časa je poteklo od prejšnje obsodbe oziroma od prestane, odpuščene ali zastarane kazni.

Odmera kazenske sankcije je v pristojnosti sodišča, ki v sodbi izreče kazensko sankcijo. Slovenska zakonodaja torej že ureja odmero sankcije, ki je okvir, skozi sodno prakso pa se določajo konkretna merila za to, kaj šteje za olajševalno in kaj za obteževalno okoliščino. Res je, da Kazenski zakonik tako olajševalne kot obteževalne okoliščine določa zgolj primeroma, kar pomeni, da lahko sodišče pri odmeri kazni v konkretnem primeru upošteva tudi druge, vendar pa je sodna praksa slovenskih kazenskih sodišč pri določanju olajševalnih okoliščin precej restriktivna.

Omilititev kazni

50. člen

Sodišče sme storilcu odmeriti kazen pod mejo, ki je predpisana z zakonom, ali pa uporabiti milejšo vrsto kazni:

- če zakon določa, da se sme storilec mileje kaznovati;
- če ugotovi posebne olajševalne okoliščine, ki utemeljujejo izrek omiljene kazni.

Odpustitev kazni

52. člen

(1) Sodišče sme storilcu kaznivega dejanja odpustiti kazen, kadar to zakon posebej določa.

(2) Kadar ima sodišče pravico storilcu kaznivega dejanja odpustiti kazen, mu jo sme omiliti brez omejitev, ki so predpisane za omilitev kazni.

Kazenski zakonik v 50. členu določa kdaj se sme storilcu kazen odmeriti pod mejo, ki je predpisana z zakonom ali pa uporabiti milejšo vrsto kazni (omilitev kazni), 52. člen pa določa kdaj sme sodišče storilcu kaznivega dejanja kazen odpustiti (odpustitev kazni). Tako institut omilitve kazni kot odpustitve kazni se sme uporabiti samo in zgolj, če zakon tako določa in pri omilitvi kazni, če se ugotovijo posebne olajševalne okoliščine, ki utemnjujejo izrek omiljene kazni. Kazenski zakonik za nobeno kaznivo dejanje s področja uporabe te konvencije ne določa, da se lahko storilcu kazen omili ali celo odpusti, kot smo že pojasnili zgoraj, slovenska kazenska sodna praksa pa je precej restriktivna pri določanju olajševalnih okoliščin, zato kultura, običaji, vera, tradicija ali t. i. čast v nobenem primeru ne morejo pomeniti posebnih olajševalnih okoliščin, zaradi katerih bi bilo mogoče storilca kaznivega dejanja s področja uporabe te konvencije mileje kaznovati.

Izključitev protipravnosti ravnanja, ki ga je mogoče opredeliti kot kaznivo dejanje, pa Kazenski zakonik predvideva zgolj in izključno v naslednjih primerih:

- dejanje storjeno v silobranu (22. člen KZ-1);
- dejanje storjeno pod vplivom sile, ki se ji storilec ni mogel upreti (23. člen KZ-1; v tem primeru ravnanje storilca ne pomeni storitve kaznivega dejanja in ne zgolj izključitve protipravnosti);
- dejanje, ki je storjeno, da bi storilec od sebe ali koga drugega odvrnil istočasno nevarnost, ki je ni bilo mogoče odvrniti drugače, če je povzročeno zlo manjše od zla, ki je grozilo (32. člen KZ-1, t. i. opravičljiva skrajna sila).

Kot je razvidno, Kazenski zakonik z nobenim od navedenih institutov ne predvideva, da kultura, običaji, vera, tradicija ali t. i. čast izključujejo protipravnost ravnanja oziroma opravičujejo ravnanje storilca zaradi navedenih okoliščin do te mere, da ravnanje ne bi moglo biti kvalificirano kot kaznivo dejanje.

Naslednji instituti pa izključujejo krivdo storilcev (ravnanje je kaznivo dejanje, vendar pa storilec, če so izpolnjeni pogoji, za ravnanje ni kriv. To pomeni, da se ga ne more kaznovati, saj mora biti za izrek kazenske sankcije storilec kaznivega dejanja kriv. Kriv je storilec, ki je bil ob storitvi kaznivega dejanja prišteven in je ravnal z naklepom ali iz malomarnosti, pri tem pa se je zavedal ali bi se moral in mogel zavedati, da ravna v nasprotju s pravom, in niso podani razlogi, ki izključujejo krivdo):

- neprištevnost (29. člen KZ-1): Storilec ni prišteven, če ob storitvi kaznivega dejanja ni mogel razumeti pomena svojega dejanja ali ni mogel imeti v oblasti svojega ravnanja zaradi duševne motnje ali duševne manj razvitosti.
- Dejanska zmotna (30. člen KZ-1): Kaznivo dejanje je storjeno v dejanski zmoti, če se storilec ob storitvi ni zavedal okoliščin, ki jih zakon določa kot znake kaznivega dejanja, ali je zmotno mislil, da so okoliščine take, da bi bilo dejanje dopustno. Za kaznivo dejanje, ki se stori iz malomarnosti, krivda storilca ne more biti izključena, če je bil v zmoti glede okoliščin, ki bi se jih v mejah potrebne pazljivosti moral in mogel zavedati.
- Pravna zmotna (31. člen KZ-1): Storilec kaznivega dejanja, ki iz upravičenih razlogov ni vedel, da je to dejanje v nasprotju s pravom, ni kriv. Ni upravičenih razlogov iz prvega odstavka tega člena, če storilec ni vedel za pravna pravila, s katerimi bi se lahko seznanil pod enakimi pogoji kot drugi v širšem njegovem okolju ali pa je moral glede na svoje delo, vlogo ali siceršnji položaj poznati posebna pravna pravila.
- Tudi navedeni instituti nikakor ne izključujejo krivde storilca kaznivih dejanj, ki spadajo v področje, ki jo ureja ta konvencija, zato kultura, običaji, vera, tradicija ali t. i. čast ne morejo pomeniti, da storilec za kaznivo dejanje ni kriv.
- Določbe Kazenskega zakonika so torej popolnoma v skladu z 42. členom konvencije.

DOLOČILO KONVENCIJE

43. člen — obravnava kaznivih dejanj

Kazniva dejanja, določena v skladu s to konvencijo, se obravnavajo ne glede na vrsto razmerja med žrtvijo in storilcem.

Glede na to, da so ta kazniva dejanja inkriminirana v KZ-1, se obravnavajo ne glede na vrsto razmerja med žrtvijo in storilcem.

KZ-1

Enaka veljavnost kazenskega zakona

4. člen

(1) Če v tem zakoniku ni izjemoma drugače določeno, velja kazenski zakonik enako za vse polnoletne osebe, ne glede na to, ali so državljanke oziroma državljani (v nadaljnjem besedilu: državljan) Republike Slovenije ali tujke oziroma tujci (v nadaljnjem besedilu: tujec).

(2) Kazenskopravna določba, ki se izjemoma nanaša le na državljane Republike Slovenije, se ne uporabi za državljane drugih držav članic Evropske unije in druge tujce.

(3) Če kazenskoppravna določba izjemoma velja samo za tujce, je v njej tudi lahko določeno, kdaj se državljani drugih držav članic Evropske unije ne štejejo za tujce.

Izključitev osebne veljavnosti

6. člen

(1) Kazenski zakon se ne uporabi za dejanja oseb, katerih kazenska odgovornost je izključena zaradi imunitete po določbah ustave ali pravih mednarodnega prava.

(2) Kadar je v zakonu določeno, da se storilec preganja za kaznivo dejanje na predlog ali na zasebno tožbo, se taka določba ne uporabi proti osebi, zoper katero oškodovanka oziroma oškodovanec (v nadaljnjem besedilu: oškodovanec) ni dal predloga ali ni vložil zasebne tožbe ali jo je umaknil.

4. in 6. člen Kazenskega zakonika, ki urejata njegovo osebno veljavnost, ne izključujeta protipravnosti oziroma kaznivosti za ravnanja, ki pomenijo kazniva dejanja, zaradi razmerja med žrtvijo in storilcem, tako da je tudi ta določba že vnesena v KZ-1.

DOLOČILO KONVENCIJE

44. člen — pristojnost

1. *Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne in druge ukrepe za določitev pristojnosti za vsako kaznivo dejanje v skladu s to konvencijo, kadar:*

- a. *je storjeno na njihovem ozemlju; ali*
- b. *je storjeno na ladji, ki pljuje pod njihovo zastavo; ali*
- c. *je storjeno v zrakoplovu, registriranim po njihovem pravu; ali*
- d. *ga je storil njihov državljan; ali*
- e. *ga je storila oseba, ki običajno prebiva na njihovem ozemlju.*

2. *Pogodbenice si prizadevajo sprejeti potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za določitev pristojnosti za vsako kaznivo dejanje, določeno v skladu s to konvencijo, kadar je storjeno proti njihovemu državljanu ali osebi, ki običajno prebiva na njihovem ozemlju.*

3. *Za pregon kaznivih dejanj, določenih v skladu s 36., 37., 38. in 39. členom te konvencije, pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da njihova pristojnost ni podrejena pogoju, da dejanja veljajo za kazniva na ozemlju, kjer so bila storjena. (za to mogoč pridržek države, da se to ne uporablja ali pa le v posebnih primerih – 78. člen konvencije)*

4. *Za pregon kaznivih dejanj, določenih v skladu s 36., 37., 38. in 39. členom te konvencije, pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da njihova pristojnost glede točk d in e prvega odstavka, ni podrejena pogoju, da se pregon lahko začne le po žrtvini prijavi kaznivega dejanja ali predložitvi podatkov države o kraju, kjer je bilo storjeno kaznivo dejanje. (za to mogoč pridržek države, da se to ne uporablja ali pa le v posebnih primerih – 78. člen konvencije)*

5. Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za določitev pristojnosti za kazniva dejanja, določena v skladu s to konvencijo, kadar je domnevni storilec ali storilka na njihovem ozemlju in ga oziroma je ne izročijo drugi pogodbenici izključno zaradi njegovega ali njenega državljanstva.

6. Kadar več kakor ena pogodbenica uveljavlja pristojnost za domnevno kaznivo dejanje, določeno v skladu s to konvencijo, se vpletene pogodbenice po potrebi posvetujejo glede določitve najprimernejše pristojnosti za pregon.

7. Ne glede na splošna pravila mednarodnega prava ta konvencija ne izključuje kazenske pristojnosti, ki jo izvaja pogodbenica v skladu s svojim notranjim pravom.

Določitev krajevne veljavnosti KZ-1 zadostuje določbam konvencije.

KZ-1

3. Krajevna veljavnost

Veljavnost kazenskega zakonika Republike Slovenije za vsakogar, ki stori kaznivo dejanje na njenem ozemlju
10. člen

(1) Kazenski zakon Republike Slovenije velja za vsakogar, ki stori kaznivo dejanje na ozemlju Republike Slovenije.

(2) Kazenski zakon Republike Slovenije velja tudi za vsakogar, ki stori kaznivo dejanje na domačem plovilu, ne glede na to, kje je bilo plovilo ob storitvi dejanja.

(3) Kazenski zakon Republike Slovenije velja tudi za vsakogar, ki stori kaznivo dejanje na domačem civilnem zrakoplovu med poletom ali na državnem zrakoplovu, ne glede na to, kje je bil zrakoplov ob storitvi dejanja. Veljavnost kazenskega zakonika Republike Slovenije za nekatera kazniva dejanja, storjena v tujini

11. člen

Kazenski zakon Republike Slovenije velja za vsakogar, ki stori v tujini

– kaznivo dejanje iz 243. člena tega zakonika in kazniva dejanja iz 332., 333. in 334. člena tega zakonika, če so storjena v zaščitni ekološki coni ali epikontinentalnem pasu Republike Slovenije, ter

– kazniva dejanja iz 108. člena in 348. do 360. člena tega zakonika.

Veljavnost kazenskega zakona Republike Slovenije za državljana Republike Slovenije, ki stori kaznivo dejanje v tujini
12. člen

Kazenski zakon Republike Slovenije velja za državljana Republike Slovenije, tudi če stori v tujini kakšno drugo kaznivo dejanje poleg kaznivih dejanj, naštetih v prejšnjem členu.

(1) Kazenski zakon Republike Slovenije velja tudi za tujca, ki stori zunaj Republike Slovenije, proti njej ali njenemu državljanu kaznivo dejanje, čeprav to niso kazniva dejanja iz 11. člena tega zakonika.

(2) Kazenski zakon Republike Slovenije velja tudi za tujca, ki stori proti tuji državi ali proti tujcu v tujini kaznivo dejanje, če se zaloti na ozemlju Republike Slovenije, pa se ne izroči tuji državi. V takem primeru sodišče ne sme izreči hujše kazni od tiste, ki je predpisana z zakonom države, v kateri je bilo kaznivo dejanje storjeno.

(3) Kazenski zakon Republike Slovenije velja tudi za vsakogar, ki stori v tujini kakšno drugo kaznivo dejanje, ki se po mednarodni pogodbi ali po splošnih pravnih načelih, ki jih priznava mednarodna skupnost, preganja v vseh državah, ne glede, kje je storjeno.

Slovenski Kazenski zakonik sicer ne določa pristojnosti za osebo, ki običajno prebiva na ozemlju Republike Slovenije niti za kaznivo dejanje storjeno proti taki osebi (kot to določa konvencija), vendar pa to ne pomeni, da je Kazenski zakonik v nasprotju s konvencijo, saj je mogoč pridržek po 78. členu konvencije. Kazenski zakonik velja tako za slovenske državljane kot tudi za tujce (relevantno v zvezi s petim odstavkom tega člena konvencije). Drugi odstavek 4. člena KZ-1 sicer predvideva izjemo, da se lahko določena kazenskopravna določba izjemoma nanaša le na državljane Republike Slovenije, vendar pa se te izjeme ne nanašajo na kazniva dejanja, ki so urejena s to konvencijo. Tako se izkaže, da je tudi pristojnost urejena skladno s konvencijo.

DOLOČILO KONVENCIJE

45. člen — sankcije in ukrepi

1. *Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da se kazniva dejanja, določena v skladu s to konvencijo, kaznujejo z učinkovitimi, sorazmernimi in odvračilnimi sankcijami ob upoštevanju njihove resnosti. Te sankcije vključujejo, kadar je to primerno, kazni, katerih posledica je odvzem prostosti, kar je lahko povod za izročitev.*

2. *Pogodbenice lahko sprejmejo druge ukrepe v zvezi s storilci, na primer:*

- *spremljanje ali nadzor obsojenih oseb;*
- *odvzem roditeljske pravice, če otrokove koristi, kar lahko vključuje varnost žrtve, ni mogoče zagotoviti na noben drug način.*

Kazenski zakonik v 2. in 3. členu ureja zakonitost kazenski sankcij in sistem kazenskih sankcij. Drugi odstavek 3. člena določa, da morajo biti predpisane kazni v sorazmerju s težo dejanja in krivdo storilca.

Ni kaznivega dejanja in kazni brez zakona

2. člen

Nikomur ne sme biti izrečena kazen ali druga kazenska sankcija za dejanje, ki ga zakon ni določil kot kaznivo dejanje, še preden je bilo storjeno, in za katero ni bila z zakonom predpisana kazen ali druga kazenska sankcija.

Sistem zakonitih kazenskih sankcij

3. člen

(1) Kazenske sankcije so: kazni, opozorilne sankcije in varnostni ukrepi.

(2) Za kaznivo dejanje je v zakonu vedno predpisana kazen, ki se izreče storilki oziroma storilcu (v nadaljnjem besedilu: storilec) v sorazmerju s težo dejanja in njegovo krivdo. Ob pogojih, določenih v splošnem delu tega zakonika, se storilcu smejo izreči namesto kazni opozorilne sankcije in poleg kazni ali opozorilne sankcije še varnostni ukrepi.

(3) Ob pogojih, določenih s tem zakonikom, se proti storilcu zaradi storjenega kaznivega dejanja izrečeta tudi odvzem premoženjske koristi in objava sodbe.

(4) Kadar predpisi določajo, naj se zaradi same obsodbe za kaznivo dejanje obsojenki oziroma obsojencu (v nadaljnjem besedilu: obsojenec) poleg izrečenih kazenskih sankcij odvzamejo ali omejijo kakšne pravice, velja tudi za take pravne posledice prepoved iz prejšnjega člena.

V 43. členu KZ-1 so določene kazni, ki jih je mogoče izreči, med njimi je tudi zapor kot kazen odvzema prostosti. Za vsa kazniva dejanja s področja urejanja te konvencije (ki so bila predhodno že razdelana zgoraj), Kazenski zakonik predvideva kot kazensko sankcijo kazen, in sicer kazen odvzema prostosti (zapor).

Vrste kazni

43. člen

Za kazniva dejanja se smejo krivim storilcem izreči te kazni:

- zapor;
- denarna kazen;
- prepoved vožnje motornega vozila.

Spremljanje ali nadzor obsojenih, ki ga predvideva konvencija, je urejeno v naslednjih določbah, če je bila storilcu kaznivega dejanja izrečena pogojna obsodba (pogojna obsodba z varstvenim nadzorstvom: 63. člen KZ-1 do 67. člen KZ-1).

2. Pogojna obsodba z varstvenim nadzorstvom

Varstveno nadzorstvo

63. člen

(1) Ob pogojih, določenih v tem zakoniku, sme sodišče določiti, da bo storilec, ki mu je bila izrečena pogojna obsodba, za določen čas med preizkusno dobo pod varstvenim nadzorstvom.

(2) Varstveno nadzorstvo vključuje z zakonom določeno pomoč, nadzor ali varstvo.

Pogoji za izrek varstvenega nadzorstva

64. člen

(1) Sodišče izreče ukrep varstvenega nadzorstva, če spozna, da je storilcu med preizkusno dobo potrebna kakšna oblika takega nadzorstva (drugi odstavek prejšnjega člena). Ta ukrep izreče sodišče za določen čas v mejah preizkusne dobe, določene s pogojno obsodbo.

(2) Če sodišče ugotovi, da varstveno nadzorstvo ni več potrebno, sme izvedbo tega ukrepa ustaviti še pred potekom preizkusne dobe.

Izbira navodil

65. člen

(1) Ko izreče ukrep varstvenega nadzorstva, lahko odredi sodišče tudi eno ali več navodil, po katerih se mora ravnati obsojenec.

(2) Pri izbiri navodil upošteva sodišče zlasti storilčevo starost, njegove psihične lastnosti, nagibe, iz katerih je storil dejanje, osebne razmere, njegovo prejšnje življenje, okoliščine, v katerih je storil dejanje, ter njegovo obnašanje po storjenem kaznivem dejanju. Posebej mora paziti, da z izbiro navodil ne bo prizadelo obsojenčevega človeškega dostojanstva ali mu povzročilo posebnih težav.

(3) Navodila sodišča smejo vključevati te naloge:

1) zdravljenje v ustreznem zdravstvenem zavodu, s soglasjem tudi zdravljenje odvisnosti od alkohola ali drog;

2) obiskovanje ustrezne poklicne, psihološke ali druge posvetovalnice;

3) usposabljanje za poklic ali sprejetje zaposlitve, ki ustreza obsojenčevemu zdravju, sposobnostim in nagnjenju;

4) poraba dohodkov v skladu s preživitvinskimi dolžnostmi;

5) prepoved druženja z nekaterimi osebami;

6) prepoved približevanja žrtvi ali kakšni drugi oseb;

7) prepoved dostopa na posamezne kraje.

(4) Med preizkusno dobo sme sodišče spremeniti ali odpraviti navodila po uradni dolžnosti, na predlog svetovalke oziroma svetovalca (v nadaljnjem besedilu: svetovalec) ali obsojenca.

Dejavnost svetovalca

66. člen

(1) Varstveno nadzorstvo opravlja svetovalec, ki ga določi sodišče.

(2) Svetovalec pomaga obsojencu in nadzira izpolnjevanje navodil, ki jih je sodišče izreklo obsojencu. Pri tem mora svetovalec:

- 1) s pomočjo in nadzorstvom ter praktičnimi napotki in nasveti za uresničevanje navodil sodišča prispevati k temu, da obsojenec v prihodnje ne bo storil novega kaznivega dejanja;
- 2) opravljati dolžnost iz prejšnje točke in vzdrževati stike z obsojencem obzirno ter tako, da ne bo obsojenec zaradi tega izpostavljen neprijetnostim,
- 3) občasno poročati sodišču o opravljanju varstvenega nadzorstva, predlagati spremembo ali odpravo navodil ter ustavitev nadzorstva.

Posledice neizpolnjevanja navodil

67. člen

Če obsojenec med preizkusno dobo ne izpolnjuje navodil ali se izmika stikom s svetovalcem, ga sme sodišče posvariti, spremeniti navodila, podaljšati varstveno nadzorstvo v mejah določene preizkusne dobe ali preklicati pogojno obsodbo.

Odvzem roditeljske pravice pa je določen in urejen v ZZZDR. Konvencija spremljanje in nadzor ter odvzem roditeljske pravice določa zgolj kot možne ukrepe, ki jih lahko prejmejo države pogodbenice, v slovenski zakonodaji pa sta ta dva instituta že urejena, čeprav jih konvencija ne ureja kot obvezne. Poleg ZPND so nekateri ukrepi določeni v drugih področnih zakonih, npr. ZPP, ZPol, KZ-1 in ZKP. Ukrepi v ZPND tako le dopolnjujejo že obstoječe in jih ne nadomeščajo ali zmanjšujejo njihovega pomena. Ta poudarek je pomemben predvsem pri varstvu mladoletnih žrtev nasilja v družini. Varstvo ogroženih otrok, med katere sodijo tudi mladoletne žrtve nasilja v družini, ureja Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih ter je ne glede na vrsto ali vir ogrožanja sistemsko urejeno v družinski zakonodaji.

DOLOČILO KONVENCIJE

46. člen — oteževalne okoliščine

Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da se lahko naslednje okoliščine, če te niso že del bistvenih sestavin kaznivega dejanja, v skladu z ustreznimi določbami notranjega prava upoštevajo kot oteževalne okoliščine pri določitvi kazni v zvezi s kaznivimi dejanji, določenimi v skladu s to konvencijo:

- a. kaznivo dejanje zoper nekdanjega ali sedanjega zakonca ali partnerja, kakor ga priznava notranje pravo, je storil družinski član, oseba, ki živi z žrtvijo, ali oseba, ki je zlorabila svoj položaj;
- b. kaznivo dejanje ali podobna kazniva dejanja so bila storjena večkrat;
- c. kaznivo dejanje je bilo storjeno zoper osebo, ranljivo zaradi posebnih okoliščin;
- d. kaznivo dejanje je bilo storjeno zoper otroka ali v njegovi navzočnosti;
- e. kaznivo dejanje sta storili dve osebi ali ga je storilo več oseb skupaj;
- f. kaznivo dejanje se je začelo s skrajnimi stopnjami nasilja ali jih je vključevalo;
- g. kaznivo dejanje je bilo storjeno z uporabo orožja ali grožnjo z njim;
- h. kaznivo dejanje je žrtvi povzročilo hudo telesno ali duševno škodo;
- i. storilec je že bil obsojen zaradi podobnih kaznivih dejanj.

Odmera kazenske sankcije je v pristojnosti sodišča, ki v sodbi izreče kazensko sankcijo. Slovenska zakonodaja določa pravila za odmero kazni, ki so okvir, skozi sodno prakso pa se določajo konkretna merila kaj šteje za obteževalno okoliščino. Kot smo že pojasnili zgoraj, so olajševalne in oteževalne okoliščine v Kazenske zakoniku naštetje zgolj primeroma, sodišče pa se nato v vsakem konkretnem primeru odloči, katere bo upoštevalo pri odmeri kazni za storilca. Bistvenega pomena je torej dejstvo, da Kazenski zakonik prav nobene od oteževalnih okoliščin, ki jih predvideva konvencija, ne izključuje, nekatere od njih pa tudi našteva v drugem odstavku 49. člena.

DOLOČILO KONVENCIJE

47. člen — kazni, ki jih izreče druga pogodbenica

Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev možnosti, da se pri določitvi kazni v zvezi s kaznivimi dejanji, določenimi v skladu s to konvencijo, upoštevajo pravnomočne sodbe druge pogodbenice.

Zakon o sodelovanju v kazenskih zadevah z državami članicami Evropske unije – ZSKZDCEU ureja sodelovanje v kazenskih zadevah med pristojnimi organi Republike Slovenije in drugih držav članic Evropske unije. Na področju mednarodne pravne pomoči v kazenskih zadevah Slovenijo obvezujejo številne večstranske pogodbe. Mednarodno pravno pomoč v kazenskih zadevah urejajo tudi številni bilateralni sporazumi ter v ZKP XXX. Poglavje - POSTOPEK ZA MEDNARODNO PRAVNO POMOČ IN IZVRŠITEV MEDNARODNIH POGODB V KAZENSKOPRAVNIH STVAREH

(http://www.mp.gov.si/si/delovna_podrocja/pravosodje/mednarodna_pravna_pomoc/).

517. člen

(1) Domača sodišča smejo ugoditi predlogu državnega tožilca ali prošnji pristojnega tujega organa, s katero se zahteva izvršitev kazni zapora, varnostnega ali drugega ukrepa kazenskega sodišča, ki se izvršuje z odvzemom prostosti ali denarne kazni po pravnomočni kazenski sodbi tujega sodišča, če je tako določeno z mednarodno pogodbo ali če velja vzajemnost in če so izpolnjeni naslednji pogoji:

- da oseba soglaša z izvršitvijo kazni v Republiki Sloveniji, razen v primerih iz drugega odstavka tega člena;
- da iz sodbe ne izhaja kršitev temeljnih načel pravnega reda Republike Slovenije;
- da je odločba bila izdana zaradi dejanja, za katerega je po domačem zakonu predpisana kazen zapora ali denarna kazen;
- da odločba ni bila izdana zaradi političnega ali vojaškega kaznivega dejanja;
- da po domačem zakonu ni zastarala izvršitev kazni;
- da oseba ni bila zaradi istega dejanja že pravnomočno obsojena ali pravnomočno oproščena ali je bil kazenski postopek zoper njo pravnomočno ustavljen ali je bila obtožba zoper njo pravnomočno zavrtnjena;
- da je oseba državljan Republike Slovenije in ima v Republiki Sloveniji stalno ali začasno prebivališče;
- da v primeru izvrševanja varnostnega ali drugega ukrepa kazenskega sodišča, ki se izvršuje z odvzemom prostosti, domač zakon določa enak ukrep;
- da je bila sodba izdana v navzočnosti, razen če proseča država predloži ustrezna dokazila, da je bila oseba osebno vabljen ali ji je bil čas in kraj postopka sporočen prek zastopnika, pooblaščenega v skladu s pravom države, ki je sodbo izdala, zaradi česar je bila sodba izdana v nenavzočnosti, ali je ta oseba pristojnemu organu izjavila, da ne izpodbija odločbe.

(2) Soglasje osebe iz prve alineje prejšnjega odstavka ni potrebno, če se je oseba s prihodom oziroma pobegom v Republiko Slovenijo izognila izvrševanju ali nadaljnjemu izvrševanju kazenske sodbe iz prejšnjega člena.

517.a člen

(1) Na predlog državnega tožilca lahko preiskovalni sodnik zoper osebo iz prejšnjega člena odredi začasni odvzem prostosti zaradi zavarovanja izvršitve, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

1. da je država izdaje sodbe poslala prošnjo za izvršitev kazenske sodbe ali naloga zaradi izvršitve kazenske sodbe;
2. da obstajajo okoliščine, ki kažejo na nevarnost, da bi se oseba z begom izognila postopku izvršitve oziroma prestajanju kazni ali ukrepa;
3. da soglasje osebe k izvrševanju ni potrebno ali je podano, in
4. da prošnja za izvršitev ni očitno nedopustna.

(2) Začasni odvzem prostosti iz prejšnjega odstavka se odredi, izvrši oziroma podaljša v skladu z določbami tega zakona, o odreditvi, izvrševanju oziroma podaljšanju pripora.

517.b člen

(1) Domače sodišče izvrši kazensko sodbo glede sankcije, ki jo je izreklo tuje sodišče, tako, da izreče kazensko sankcijo po kazenski zakonodaji Republike Slovenije. Pri tem je glede ugotavljanja kazenske odgovornosti, dopustnosti pregona in izrečene kazni v celoti vezano na sodbo tujega sodišča. Če se lahko kazen izvrši le glede določenih kaznivih dejanj, se kazen odmeri skladno s pravili po domačem zakonu.

(2) Kadar kazenska sankcija zaradi trajanja ni združljiva z domačimi predpisi, se lahko slednja prilagodi le, če je ta višja od najvišje kazni, ki je po domačem zakonu določena za istovrstno kaznivo dejanje. Prilagojena kazenska sankcija ne sme biti nižja od najvišje kazni, ki je po domačem zakonu določena za istovrstna kazniva dejanja.

(3) Kadar kazenska sankcija po svoji naravi ni združljiva z domačimi predpisi, se lahko prilagodi glede na kazen ali ukrep, ki je po domačem zakonu predviden za istovrstna kazniva dejanja. Takšna kazen ali ukrep mora čim bolj ustrezati kazenski sankciji, ki je bila izrečena v državi izreka.

(4) Prilagojena kazenska sankcija po svoji naravi ali trajanju ne sme biti strožja od kazenske sankcije, ki jo je izrekla država izreka.

517.c člen

(1) Za odločitev o izvršitvi kazenske sodbe je pristojno okrožno sodišče na območju zadnjega stalnega prebivališča osebe v Republiki Sloveniji. Če oseba ni imela stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji, se pristojnost določi po kraju zadnjega začasnega prebivališča.

(2) Senat iz šestega odstavka 25. člena tega zakona s sodbo odloči o izvršitvi kazenske sodbe tujega sodišča ali s sklepom zavrne prošnjo. O seji senata se obvestita državni tožilec in zagovornik.

(3) V izrek sodbe iz drugega odstavka tega člena vnese sodišče celoten izrek in ime sodišča iz tuje sodbe in izreče sankcijo. V obrazložitvi sodbe navede sodišče razloge, ki jih je upoštevalo pri izreku sankcije.

(4) Odločba se vroči državnemu tožilcu, osebi ter zagovorniku, ki se lahko zoper njo pritožijo.

(5) Za izvrševanje, pogojni odpust ter pravico do pomilostitve oziroma amnestije se uporabljajo domači predpisi.

517.č člen

(1) Tujec, ki se na podlagi sodbe domačega sodišča nahaja v Republiki Sloveniji na prestajanju zaporne kazni, lahko poda prošnjo za prestajanje kazni v državi državljanstva ali prebivališča. Prošnja se lahko vloži pri direktorju zapora, sodišču, ki je izreklo kazen na prvi stopnji, ali ministrstvu za pravosodje.

(2) Pristojno sodišče ali direktor zapora mora osebo seznaniti z možnostjo, da prestaja zaporno kazen v državi državljanstva ali prebivališča.

(3) Sodišče, ki je odločalo na prvi stopnji odloči o prošnji obsojene osebe s sklepom. Prošnji se sme ugoditi, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

- zoper obsojeno osebo ne poteka drug kazenski postopek v Republiki Sloveniji,
- oseba je poravnala denarno kazen oziroma premoženjsko pravni zahtevek.

(4) Sklep ter ostala relevantna dokumentacija se posreduje ministru za pravosodje, ki o tem obvesti državo, v katero želi biti oseba premeščena, in na podlagi mednarodne pogodbe ali na podlagi vzajemnosti izvede postopek za transfer obsojenca.

DOLOČILO KONVENCIJE

48. člen — prepoved obveznih alternativnih postopkov reševanja sporov ali izrekanja kazni

1. Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za prepoved obveznih alternativnih postopkov reševanja sporov, vključno z mediacijo in conciliacijo, v zvezi z vsemi oblikami nasilja s področja uporabe te konvencije.

2. Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev ustreznega upoštevanja sposobnosti storilca, da prevzame finančne obveznosti do žrtve, če mu je naloženo plačilo globe.

V Sloveniji na kazenskem področju ne govorimo o mediaciji, poznamo pa postopek poravnavanja v kazenskih zadevah, katerega cilj je sklenitev sporazuma, ki vsebuje določeno moralno ali materialno zadoščenje oškodovanca zaradi storjenega dejanja osumljenca. Ta postopek ureja ZKP. (http://www.mp.gov.si/si/storitve/alternativno_resevanje_sporov/pravni_okvir_mediacije/)

Vsekakor pa iz prakse izhaja, da je potrebno kontinuirano dodatno opozarjati na nesprejemljivost postopkov mediacij, conciliacij in poravnav v primerih nasilja.

ZKP

161.a člen

(1) Državni tožilec sme ovadbo ali obtožni predlog za kaznivo dejanje, za katero je predpisana denarna kazen ali zapor do treh let in za kazniva dejanja iz drugega odstavka tega člena, odstopiti v postopek poravnavanja. Pri tem upošteva vrsto in naravo dejanja, okoliščine, v katerih je bilo storjeno, osebnost storilca, njegovo predkaznovanost za istovrstna ali druga kazniva dejanja, kot tudi stopnjo njegove kazenske odgovornosti.

(2) Zaradi posebnih okoliščin je dopustno poravnavanje tudi za kazniva dejanja hude telesne poškodbe po prvem odstavku 123. člena, posebno hude telesne poškodbe po četrtem odstavku 124. člena, velike tatvine po 1. točki prvega odstavka 205. člena, zatajitve po četrtem odstavku 208. člena in poškodovanja tuje stvari po drugem odstavku 220. člena Kazenskega zakonika; če je ovadba podana zoper mladoletnika, pa tudi za druga kazniva dejanja, za katera je v Kazenskem zakoniku predpisana kazen zapora do petih let.

(3) Poravnavanje vodi poravnalec, ki je zadevo dolžan prevzeti v postopek. Poravnavanje se sme izvajati le s pristankom osumljenca in oškodovanca. Poravnalec je pri svojem delu neodvisen. Poravnalec si mora prizadevati, da je vsebina sporazuma v sorazmerju s težo in posledicami dejanj.

(4) Če se vsebina sporazuma nanaša na opravljanje splošno koristnega dela, izvajanje sporazuma pripravijo in vodijo centri za socialno delo ob sodelovanju poravnalca, ki je vodil poravnavanje, in državnega tožilca.

(5) Ko prejme obvestilo o izpolnitvi sporazuma, državni tožilec ovadbo zavrže. Poravnalec je državnega tožilca dolžan obvestiti tudi o neuspelem poravnavanju ter razlogih za to. Rok za izpolnitev sporazuma ne sme biti daljši od treh mesecev.

(6) V primeru zavrženja ovadbe iz prejšnjega odstavka oškodovancu ne gredo pravice iz drugega in četrtega odstavka 60. člena tega zakona, o čemer ga mora poravnalec poučiti pred podpisom sporazuma.

(7) (prenehal veljati).

Za kazniva dejanja, ki ustrezajo kaznivim dejanjem s področja konvencije v Sloveniji, ni mogoča denarna kazen. V kolikor pa bi pri kakšnem dejanju šlo za prekršek, pa se po Zakonu o prekrških (26. člen) pri odmeri globe upošteva tudi storilčevo premoženjsko stanje, višino njegove plače, njegove druge dohodke, njegovo premoženje in njegove družinske obveznosti. Pri prekrških s področja davkov in carin se upošteva še sorazmerje višine globe z višino prikrajšane dajatve. 2. člen ZKP določa, da sme storilcu kaznivega dejanja kazensko sankcijo izreči samo z zakonom ustanovljeno pristojno sodišče v postopku, ki se uvede in izvede po tem zakonu. Ta določba oziroma t. i. načelo zakonitosti je (v glavnem) namenjeno varovanju oseb (storilcev), ki se znajdejo v kazenskem postopku, vendar iz nje tudi lahko povzamemo, da je v kazenskem postopku dovoljeno zgolj in izključno postopanje po Zakonu o kazenskem postopku in uporaba procesnih institutov, ki jih predvideva, določa in ureja zakon. **Ker Zakon o kazenskem postopku ne določa obveznega reševanja alternativnih sporov, te možnosti v slovenskem pravnem redu za kazniva dejanja s področja uporabe konvencije (pa tudi druga) ni mogoče uporabiti (kar je dejansko enako kot prepoved).** Sam institut poravnavanja ne posega oziroma ne nasprotuje tej določbi konvencije, saj ni obvezen, poleg tega pa za področje kaznivih dejanj, ki jih ureja konvencija, niti ne pride v poštev (zaradi narave kaznivih dejanj in zagrožene kazni).

DOLOČILO KONVENCIJE

VI. poglavje — preiskovanje, pregon, procesno pravo in zaščitni ukrepi

49. člen — splošne obveznosti

1. *Pogodbence sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev izvajanja preiskovanj in sodnih postopkov v zvezi z vsemi oblikami nasilja s področja uporabe te konvencije brez nepotrebne odlašanja in ob upoštevanju pravic žrtev v vseh fazah kazenskega postopka.*

2. *Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe v skladu s temeljnimi načeli človekovih pravic in z upoštevanjem razumevanja vidika spola pri nasilju, da zagotovijo učinkovito preiskovanje in pregon kaznivih dejanj, določenih v skladu s to konvencijo.*

ZKP v 15. členu na splošno določa prizadevanje sodišča, da se postopek izvede brez nepotrebnega zavlačevanja in s pozornostjo, da se onemogoči kakršnokoli zlorabo pravic udeležencev postopka. S tem je zadoščeno zahtevam konvencije.

ZKP

15. člen

Sodišče si mora prizadevati, da se postopek izvede brez zavlačevanja in da onemogoči kakršnokoli zlorabo pravic, ki jih imajo udeleženci v postopku.

V zvezi s posebnim upoštevanjem pravic žrtev, opozarjamo na 65. člen ZKP (še posebej 3. in 4. odstavek, ki urejata pooblaščenca oškodovanca in prisotnosti osebe, ki ji oškodovanec, ki je žrtev nasilja, zaupa).

ZKP

65. člen

(1) Zasebni tožilec, oškodovanec in oškodovanec kot tožilec ter njihovi zakoniti zastopniki smejo izvrševati svoje pravice v postopku tudi po pooblaščenca.

(3) V kazenskem postopku, ki teče zaradi kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost iz XIX. poglavja kazenskega zakonika, kaznivega dejanja zanemarjanja mladoletne osebe in surovega ravnanja po 192. členu in kaznivega dejanja trgovine z ljudmi po 113. členu kazenskega zakonika Republike Slovenije, mora imeti mladoletni oškodovanec ves čas od uvedbe kazenskega postopka dalje pooblaščenca, ki skrbi za njegove pravice, še posebej v zvezi z zaščito njegove integritete med zaslišanjem pred sodiščem in uveljavljanjem premoženjskopravnega zahtevka. Mladoletnemu oškodovancu, ki pooblaščenca še nima, postavi pooblaščenca sodišče po uradni dolžnosti izmed odvetnikov.

(4) V predkazenskem in kazenskem postopku je lahko ob mladoletnem oškodovancu navzoča oseba, ki ji oškodovanec zaupa. Takšna oseba je lahko navzoča tudi ob drugem oškodovancu, ki je žrtev nasilja.

DOLOČILO KONVENCIJE

50. člen — takojšen odziv, preprečevanje in zaščita

1. Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da se pristojni organi pregona nemudoma in ustrezno odzovejo na vse oblike nasilja s področja uporabe te konvencije z ustrezno in takojšnjo zaščito žrtev.
2. Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da se pristojni organi pregona nemudoma in ustrezno vključijo v preprečevanje in zaščito pred vsemi oblikami nasilja s področja uporabe te konvencije, vključno z uporabo preventivnih operativnih ukrepov in zbiranjem dokazov.

ZKP upošteva dolžnost organov pregona, ki jo konvencija določa za vse oblike nasilja s področja uporabe le-te na splošno za vsa kazniva dejanja, kar pomeni, da ustrezno ureja odzivnost, preprečevanje in zaščito, glede to določbo.

ZKP

PREDKAZENSKI POSTOPEK

145. člen

- (1) Vsi državni organi in organizacije z javnimi pooblastili so dolžni naznaniti kazniva dejanja, za katera se storilec preganja po uradni dolžnosti, če so o njih obveščeni, ali če kako drugače zvedo zanje.
- (2) Obenem z ovadbo morajo organi in organizacije iz prejšnjega odstavka navesti dokaze, za katere vedo, in poskrbeti, da se ohranijo sledovi kaznivega dejanja in predmeti, na katerih ali s katerimi je bilo kaznivo dejanje storjeno, ter druga dokazila.

146. člen

- (1) Vsakdo lahko naznani kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti.
- (2) Zakon določa, kdaj pomeni opustitev ovadbe kaznivega dejanja sama kaznivo dejanje.

148. člen

- (1) Če so podani razlogi za sum, da je bilo storjeno kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, mora policija ukreniti potrebno, da se izsledi storilec kaznivega dejanja, da se storilec ali udeleženec ne skrrije ali ne pobegne, da se odkrijejo in zavarujejo sledovi kaznivega dejanja in predmeti, ki utegnejo biti dokaz in da se zberejo vsa obvestila, ki bi utegnila biti koristna za uspešno izvedbo kazenskega postopka.

(2) Da bi izvršila naloge iz prejšnjega odstavka, sme policija zahtevati potrebna obvestila od oseb; opraviti potreben pregled prevoznih sredstev, potnikov in prtljage; za nujno potreben čas omejiti gibanje na določenem prostoru; ukreniti, kar je potrebno v zvezi z ugotavljanjem istovetnosti oseb in predmetov; razpisati iskanje osebe in stvari, ki se iščejo; v navzočnosti odgovorne osebe opraviti pregled določenih objektov in prostorov podjetij in drugih pravnih oseb in pregledati določeno njihovo dokumentacijo ter ukreniti in storiti drugo, kar je potrebno. O dejstvih in okoliščinah, ki se ugotovijo pri posameznih dejanjih in utegnejo biti pomembne za kazenski postopek, in o predmetih, ki so bili najdeni ali zaseženi, se napravi zapisnik ali uradni zaznamek.

(3) Policija lahko vabi osebe tudi k sebi. V vabilu mora biti navedeno, zakaj so vabljene. Prisilno smejo privedi nekoga, ki na vabilo ni prišel, le, če je bil v vabilu na to opozorjen. Ko ravna po določbah tega člena, ne sme policija oseb zasliševati kot obdolžencev, prič ali izvedencev, razen osumljenca v primeru iz 148.a člena tega zakona.

(4) Kadar policija pri zbiranju obvestil ugotovi, da za določeno osebo obstajajo razlogi za sum, da je storila ali sodelovala pri storitvi kaznivega dejanja (osumljenec), ji mora, preden začne od nje zbirati obvestila, povedati, katerega kaznivega dejanja je osumljena in kaj je podlaga za sum zoper njo ter jo poučiti, da ni dolžna ničesar izjaviti in odgovarjati na vprašanja, če se bo zagovarjala, pa ni dolžna izpovedati zoper sebe ali svoje bližnje ali priznati krivdo in da ima pravico do zagovornika, ki si ga svobodno izbere in ki je lahko navzoč pri njenem zaslišanju, ter da se bo lahko vse, kar bo izpovedala, na sojenju uporabilo zoper njo.

(5) Če osumljenec izjavi, da si bo vzel zagovornika, se zaslišanje odloži do prihoda zagovornika, oziroma do roka, ki ga določi policija, vendar ne manj kot za dve uri. Do prihoda zagovornika se odloži tudi oprava drugih preiskovalnih dejanj, razen tistih, ki bi jih bilo nevarno odlašati. Zaslišanje osumljenca se opravi po določbah 148.a člena tega zakona.

(6) Če osumljenec izjavi, da si ne bo vzel zagovornika ali če izbrani zagovornik ne pride v roku, ki ga je določila policija, se o izjavi osumljenca sestavi uradni zaznamek. Vanj se vnese dani pravni pouk ter izjava osumljenca; če se želi izjaviti o kaznivem dejanju, pa tudi bistvena vsebina njegove izjave ter pripombe na zapisano vsebino. Vsebina uradnega zaznamka se osumljencu prebere in se mu vroči prepis uradnega zaznamka, kar osumljenec potrdi s svojim podpisom. Izjava osumljenca se lahko po predhodnem obvestilu posname z napravo za zvočno in slikovno snemanje.

(7) Tisti, zoper katerega je bilo uporabljeno kakšno dejanje ali kakšen ukrep iz drugega ali tretjega odstavka tega člena, ima pravico pritožiti se v treh dneh pri pristojnem državnemu tožilcu.

(8) Na pisni predlog in z dovoljenjem preiskovalnega sodnika oziroma predsednika senata sme policija zbirati obvestila tudi od oseb, ki so v priporu, če je to potrebno, da se odkrijejo druga kazniva dejanja iste osebe, njihovi udeleženci ali kazniva dejanja drugih storilcev. Ta obvestila zbira v času in v navzočnosti osebe, ki jo določi preiskovalni sodnik oziroma predsednik senata.

(9) Na podlagi zbranih obvestil sestavi policija kazensko ovadbo, v kateri navede dokaze, za katere je zvedela pri njihovem zbiranju. V kazensko ovadbo ne vpiše vsebine izjav, ki so jih posamezne osebe dale pri zbiranju obvestil. Kazenski ovadbi priloži tudi predmete, skice, fotografije, priskrbljena poročila, zapise o tem, kaj je ukrenila in storila, uradne zaznamke, izjave in drugo gradivo, ki utegne biti koristno za uspešno izvedbo postopka. Če policija po vložitvi kazenske ovadbe izve za nova dejstva, dokaze ali sledove

kaznivega dejanja, mora zbrati potrebna obvestila in poslati o tem državnemu tožilcu poročilo v dopolnitev kazenske ovadbe.

(10) Policija pošlje poročilo državnemu tožilcu tudi v primeru, če na podlagi zbranih obvestil ni podlage za kazensko ovadbo.

V zvezi z zaščito žrtve so pomembne tudi določbe, ki urejajo pripor, ki ga je mogoče odrediti tudi zaradi oviranja kazenskega postopka s strani storilca ter nevarnosti, da bi storilec ponovil kaznivo dejanje, dokončal poskušeno kaznivo dejanje ali storil kaznivo dejanje, s katerim grozi.

ZKP

201. člen

(1) Če je podan utemeljen sum, da je določena oseba storila kaznivo dejanje, se sme pripor zoper njo odrediti:

1) če se skriva, če ni mogoče ugotoviti njene istovetnosti ali če so druge okoliščine, ki kažejo na nevarnost, da bi pobegnila;

2) če je upravičena bojazen, da bo uničila sledove kaznivega dejanja, ali če posebne okoliščine kažejo, da bo ovirala potek kazenskega postopka s tem, da bo vplivala na priče, udeležence ali prikrivalce;

3) če teža, način storitve ali okoliščine, v katerih je bilo kaznivo dejanje storjeno in njene osebne lastnosti, prejšnje življenje, okolje in razmere v katerih živi ali kakšne druge posebne okoliščine kažejo na nevarnost, da bo ponovila kaznivo dejanje, dokončala poskušeno kaznivo dejanje ali storila kaznivo dejanje, s katerim grozi.

(2) V primeru iz 1. točke prejšnjega odstavka traja pripor, ki je bil odrejen samo zato, ker ni bilo mogoče ugotoviti istovetnosti osebe, toliko časa, dokler istovetnost ni ugotovljena. V primeru iz 2. točke prejšnjega odstavka se pripor odpravi, brž ko so zagotovljeni dokazi, zaradi katerih je bil odrejen.

(3) Kot posebne okoliščine iz 1., 2. in 3. točke prvega odstavka tega člena se štejejo zlasti obdolženčeve kršitve ukrepov iz 195., 195.a, 195.b, 196. in 199.a člena tega zakona.

Tudi institut prepovedi približevanja določenemu kraju ali osebi, ki je urejen v 195. a členu ZKP, je namenjen zaščiti žrtve v kazenskem postopku.

4.a Prepoved približanja določenemu kraju ali osebi

195.a člen

(1) Če so podane okoliščine iz 2. ali 3. točke prvega odstavka 201. člena tega zakona, vendar je nevarnost, da bo obdolženec uničil sledove kaznivega dejanja, vplival na priče, udeležence ali prikrivalce ali ponovil kaznivo dejanje, dokončal poskušeno kaznivo dejanje ali storil kaznivo dejanje, s katerim grozi, moč odvrgiti s prepovedjo približanja obdolženca določenemu kraju ali osebi, uporabi sodišče ta ukrep.

(2) Sodišče določi primerno razdaljo – oddaljenost od določenega kraja ali osebe, ki jo mora obdolženec spoštovati in je namerno ne sme prekoračiti; v nasprotnem primeru lahko sodišče zoper njega odredi pripor. O tej posledici je obdolženca predhodno vselej treba obvestiti.

(3) Če razdaljo – oddaljenost, ki jo mora spoštovati obdolženec, namerno krši z ukrepom varovana oseba, jo lahko sodišče vsakokrat kaznuje z denarno kaznijo iz 78. člena tega zakona.

(4) O ukrepu iz tega člena odloči sodišče z obrazloženim sklepom; obrazložitev mora vsebovati utemeljitev suma, da je obdolženec storil kaznivo dejanje, okoliščin iz prvega odstavka tega člena in uporabe tega ukrepa.

Zakon o nalogah in pooblastilih policije

60. člen

(prepoved približevanja)

(1) Če je podan utemeljen sum, da je oseba storila kaznivo dejanje ali prekršek z znaki nasilja ali je bila zalotena pri takem kaznivem dejanju ali prekršku, in obstajajo razlogi za sum, da bo ogrozila življenje, osebno varnost ali svobodo osebe, s katero je ali je bila v bližnjem razmerju v smislu določb kazenskega zakonika in zakona, ki ureja preprečevanje nasilja v družini (v nadaljnjem besedilu: kršitelj), kar policisti ugotovijo zlasti na podlagi dotedanjega grdega ravnanja kršitelja, iz okoliščin, ki jih neposredno zaznajo ob prihodu na kraj dogodka, zbranih obvestil od žrtev ali prič, podatkov centra za socialno delo, smejo policisti odrediti prepoved približevanja določenemu kraju oziroma osebi (v nadaljnjem besedilu: oškodovanec), ki je kršitelj namerno ne sme prekršiti. Kot kraj se določi kraj, kjer oškodovanec stanuje, dela, se izobražuje, je v varstvu ali se vsakodnevno giblje. Prepoved približevanja določenemu kraju oziroma osebi zajema tudi prepoved nadlegovanja po komunikacijskih sredstvih, na kar kršitelja policisti posebej opozorijo.

(2) Prepoved približevanja določenemu kraju oziroma osebi odredi policist tako, da kršitelju, na katerega se ukrep nanaša, v policijskem postopku z njim takoj izreče ustno odredbo, naknadno pa v roku, ki ne sme biti daljši od šestih ur, vroči še pisno odredbo o odrejenem ukrepu. Pisna odredba mora vsebovati podatke o kršitelju, zoper katerega je ukrep odrejen (osebno ime, EMŠO oziroma za tujca rojstne podatke, državljanstvo, stalno oziroma začasno prebivališče), odrejeni ukrep (ukrep zajema tudi določitev razdalje od kraja oziroma osebe, na kateri se kršitelj ne sme gibati, vendar sme biti ta razdalja največ dvesto metrov), opis ogrožanja (način, obseg, trajanje), utemeljitev razlogov za odrejeni ukrep (prejšnji ukrepi policije, trajajoče ali prejšnje grdo ravnanje in podobno) in navedbo, da bo odredba po uradni dolžnosti posredovana v sodno presojo. Policist pozove kršitelja, naj mu pove naslov, kjer mu bo možno vročiti pisno odredbo. Če policist kršitelja ne najde na navedenem naslovu ali naslova noče povedati, mu odredbo vroči tako, da jo pritrdi na oglasno desko pristojne policijske postaje, na kar kršitelja ob izreku ustne prepovedi posebej opozori.

(3) Kršitelj, ki mu je izrečena prepoved približevanja, mora kraj oziroma območje prepovedi takoj zapustiti, policistu pa izročiti ključe prebivališča, v katerem živi skupaj z oškodovancem. Ob neupoštevanju odredbe policist kršitelja odstrani s kraja. O izrečenem ukrepu policija takoj obvesti krajevno pristojni center za socialno delo, ki oškodovanca seznanja z organizacijami, ki so mu na voljo za materialno in nematerialno

pomoč in mu na njegovo željo omogoči stik s takšno organizacijo. Če je kraj, ki se mu kršitelj ne sme približati, tudi vzgojno-izobraževalni zavod, ki ga obiskuje otrok ali mladoletnik, ki je oškodovanec, policija seznanjena odgovorno osebo vzgojno-izobraževalnega zavoda o trajanju prepovedi približevanja oziroma o ostalih podatkih iz odredbe iz drugega odstavka tega člena, ki so pomembni za zaščito otroka ali mladoletnika.

(4) Policija z odredbo iz drugega odstavka tega člena izreče prepoved približevanja določenemu kraju oziroma osebi za 48 ur in jo takoj pošlje v presojo preiskovalnemu sodniku okrožnega sodišča, ki lahko ukrep potrdi, spremeni ali razveljavi. Preiskovalni sodnik odloči o ukrepu v roku, ki ne sme biti daljši od 24 ur. Če prepoved približevanja določenemu kraju oziroma osebi preiskovalni sodnik potrdi, lahko ukrep izreče za čas do deset dni, pri čemer mora upoštevati začetek veljave ukrepa, ko ga je izrekla policija. Zoper odločbo preiskovalnega sodnika je v treh dneh dovoljena pritožba na zunajobravnavni senat okrožnega sodišča, ki o pritožbi odloči v treh dneh od prejema pritožbe. Preiskovalni sodnik vroči odločbo kršitelju na naslov, ki ga je posredoval policiji, če mu je na tem naslovu ni mogoče vročiti, se odločba pritrudi na oglasno desko okrožnega sodišča. Pritožba zoper odločbo preiskovalnega sodnika ne zadrži izvršitve. Določbe o vročanju odločbe preiskovalnega sodnika veljajo tudi za vročitev odločbe zunajobravnavnega senata.

(5) Postopek izvedbe prepovedi približevanja podrobneje predpiše minister v soglasju z ministrom, pristojnim za pravosodje, in ministrom, pristojnim za delo, družino in socialne zadeve.

(6) Nadzor nad spoštovanjem prepovedi približevanja določenemu kraju oziroma osebi izvaja policija, ki kršitelja, zalotena na območju prepovedi približevanja, takoj odstrani s tega območja. Policija o ugotovljenih kršitvah izrečene prepovedi približevanja takoj ustno obvesti preiskovalnega sodnika.

(7) Kršitelj, ki kljub izrečeni globi zaradi kršitve prepovedi približevanja ponovno krši odrejeno prepoved, se pridrži po določbah tega zakona.

61. člen

(podaljšanje prepovedi približevanja)

Če obstajajo utemeljeni razlogi za sum, da bo kršitelj nadaljeval z ogrožanjem tudi po preteku desetih dni, za katere je bila izrečena prepoved približevanja določenemu kraju oziroma osebi, lahko oškodovanec tri dni pred iztekom ukrepa predlaga preiskovalnemu sodniku podaljšanje ukrepa iz prejšnjega člena do 60 dni. Če so izpolnjeni zakonski pogoji, preiskovalni sodnik do izteka ukrepa izda odločbo, s katero podaljša prepoved približevanja določenemu kraju oziroma osebi. Zoper to odločbo je v treh dneh dovoljena pritožba na zunajobravnavni senat okrožnega sodišča, ki o pritožbi odloči v treh dneh od prejema pritožbe. Preiskovalni sodnik pošlje odločbo kršitelju na naslov, ki ga je posredoval policiji, če mu je na tem naslovu ni mogoče vročiti, se odločba pritrudi na oglasno desko okrožnega sodišča.

DOLOČILO KONVENCIJE

51. člen — ocena in obvladovanje tveganja

1. Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe, da vsi ustrezni organi pripravijo oceno tveganja smrtnosti, resnosti razmer in nevarnosti ponavljanja nasilja za obvladovanje tveganja in, če je to potrebno, zagotovitev usklajene varnosti in podpore.
2. Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da ocena iz prejšnjega odstavka v vseh fazah preiskovanja in uporabe zaščitnih ukrepov ustrezno upošteva dejstvo, da storilci nasilnih dejanj s področja uporabe te konvencije imajo strelno orožje ali dostop do njega.

Tako ZPND kot predlog ZEŽM že določata obveznost državnega zbora sprejeti nacionalni program, ki obsega tudi pripravo ocene stanja in opredelitev ključnih problemov na predmetnem področju. Resolucija o nacionalnem programu preprečevanja nasilja v družini in Resolucija o nacionalnem programu o enakosti žensk in moških morata obsegati tudi oceno stanja in tveganja. V novem programu (v okviru enega in drugega zakona) za petletno obdobje se določi, da ustrezni organi pripravijo oceno tveganja smrtnosti, resnosti razmer in nevarnosti ponavljanja nasilja za obvladovanje tveganja in, če je to potrebno, zagotovitev usklajene varnosti in podpore, kot to določa konvencija.

DOLOČILO KONVENCIJE

52. člen — nujni omejitveni ukrepi

Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da imajo pristojni organi pooblastila za izrekanje ukrepov v primerih neposredne nevarnosti, da storilec nasilja v družini zapusti prebivališče žrtve ali ogrožene osebe za dovolj dolgo obdobje in da se mu prepove vstop v prebivališče ali stik z žrtvijo ali ogroženo osebo. Ukrepi, sprejeti na podlagi tega člena, dajejo prednost varnosti žrtev ali ogroženih oseb.

Prepustitev stanovanja v skupni rabi urejata ZPND in ZPP.

ZPP

411. člen

Med postopkom v zakonskih sporih in sporih iz razmerij med starši in otroki lahko izda sodišče na predlog stranke ali po uradni dolžnosti začasne odredbe o varstvu in preživljanju skupnih otrok kot tudi začasne odredbe o odvzemu ali omejitvi pravice do stikov oziroma o načinu izvrševanja stikov.

V zakonskem sporu izda sodišče na predlog zakonca tudi začasno odredbo o njegovem preživljanju in o izselitvi drugega zakonca iz skupnega stanovanja, če je to potrebno, da se prepreči nasilje.

Začasne odredbe iz prejšnjih odstavkov se izdajo po določbah zakona, ki ureja zavarovanje.

ZPND

21. člen

(prepustitev stanovanja v skupni uporabi)

(1) Žrtev lahko sodišču predlaga, da odloči o prepustitvi stanovanja v skupni uporabi. Sodišče lahko na predlog žrtve z odločbo naloži povzročitelju nasilja, ki z žrtvijo, ki jo je telesno poškodoval ali ji je prizadejal škodo na zdravju ali je drugače posegel v njeno dostojanstvo ali druge osebne pravice, živi v skupnem gospodinjstvu, da mora stanovanje v skupni uporabi prepustiti žrtvi v izključno uporabo v obsegu, kot ga je imel v uporabi sam.

(2) Sodišče časovno omeji trajanje ukrepa iz prejšnjega odstavka, če sta žrtev in povzročitelj nasilja solastnika ali skupna lastnika stanovanja v skupni uporabi, če imata na zemljišču, na katerem je stanovanje v skupni uporabi, stavbno pravico, pravico užitka ali rabe, ali če sta ga skupaj najela.

(3) Sodišče omeji trajanje ukrepa iz prvega odstavka tega člena na največ šest mesecev, če je povzročitelj nasilja sam ali s tretjo osebo lastnik, solastnik ali skupni lastnik stanovanja v skupni uporabi, ali če ima na zemljišču, na katerem je stanovanje, sam ali s tretjo osebo stavbno pravico, pravico užitka ali rabe, ali če ga je sam ali s tretjo osebo najel. Če žrtev v roku, ki ga določi sodišče, kljub skrbnemu prizadevanju ne more najti drugega primerne bivalnega prostora, lahko sodišče rok iz prejšnjega stavka na predlog žrtve izjemoma podaljša še za največ šest mesecev, razen če bi to povzročilo nesorazmerno težko breme za tretjo osebo.

(4) Povzročitelj nasilja, ki mora žrtvi stanovanje prepustiti v izključno uporabo, je dolžan opustiti vsa dejanja, ki bi utegnila otežiti ali ovirati takšno uporabo.

(5) Žrtev, ki ji je stanovanje prepuščeno v izključno uporabo, nosi v času izključne uporabe stanovanja stroške rednega upravljanja stanovanja.

(6) Povzročitelj nasilja lahko od žrtve zahteva primerno nadomestilo za izključno uporabo stanovanja, če je to skladno z načelom pravičnosti.

(7) Žrtev mora predlog iz prvega odstavka tega člena podati najkasneje v treh mesecih, odkar je utrpela katero od ravnanj iz prvega odstavka tega člena.

22. člen

(stanovanjsko varstvo v primeru nasilja ob razvezi)

(1) Ob razvezi zakonske zveze sme zakonec, nad katerim drugi zakonec izvaja nasilje ali če izvaja nasilje nad njegovimi otroki, zahtevati, da mu drugi zakonec prepusti v izključno uporabo stanovanje, v katerem skupaj živita oziroma sta živela.

(2) Sodišče lahko dodeli stanovanje v izključno uporabo zakoncu, ki vloži zahtevo iz prejšnjega odstavka, čeprav bi sicer obstajali pogoji za dodelitev le dela stanovanja, če je to potrebno, da se ob razvezi prepreči nasilje med zakoncema ali nasilje nad otroki.

(3) Sodišče omeji trajanje ukrepa iz prejšnjega odstavka na največ šest mesecev. Na predlog žrtve lahko sodišče ukrep izjemoma podaljša še za največ šest mesecev.

(4) Zakonec, ki mu je stanovanje prepuščeno v izključno uporabo, nosi v času izključne uporabe stanovanja stroške rednega upravljanja stanovanja.

(5) Povzročitelj nasilja lahko od žrtve nasilja zahteva primerno nadomestilo za izključno uporabo stanovanja, če je to skladno z načelom pravičnosti.

(6) Zakonec, ki je drugemu zakoncu zavezan prepustiti stanovanje v uporabo, je dolžan opustiti vse, kar bi temu zakoncu oteževalo ali preprečilo uporabo stanovanja ali njegovega dela.

DOLOČILO KONVENCIJE

53. člen — ukrepi o prepovedi približevanja ali za zagotovitev varnosti

1. Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da so žrtvam vseh oblik nasilja s področja uporabe te konvencije, na voljo ustrezni ukrepi o prepovedi približevanja ali za zagotovitev varnosti.

2. Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da so ustrezni ukrepi o prepovedi približevanja ali za zagotovitev varnosti iz prejšnjega odstavka:

- na voljo za takojšnjo zaščito in brez nepotrebnih finančnih ali upravnih bremen za žrtev;
- izdani za določeno obdobje ali dokler niso spremenjeni ali preklicani;
- kadar je to potrebno, izdani na podlagi *ex parte* s takojšnjim učinkom;
- na voljo ne glede na druge pravne postopke ali kot njihova dopolnitev;
- lahko uvedeni v naknadnih pravnih postopkih.

3. Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da se kršitev ukrepov o prepovedi približevanja ali za zagotovitev varnosti, izdanih v skladu s prvim odstavkom, kaznuje z učinkovitimi, sorazmernimi in odvračilnimi kazenskimi ali drugimi pravnimi sankcijami.

Slovenska zakonodaja ustrezno ureja, kar zahteva konvencija s to določbo. 19. člen ZPND eksemplifikativno našteva ukrepe za odvrnitev nadaljnje škode. Določa omejitve teh ukrepov na šest mesecev z možnostjo podaljšanja.

19. člen

(prepovedi zaradi nasilnih dejanj)

(1) Žrtev lahko sodišču predlaga, da določi ukrepe za odvrnitev nadaljnje škode. Sodišče lahko povzročitelju nasilja, ki je žrtev telesno poškodoval, ali ji je prizadejal škodo na zdravju, ali je drugače posegel v njeno dostojanstvo ali druge osebnostne pravice, na predlog žrtve z odločbo prepove zlasti:

- vstopiti v stanovanje, v katerem živi žrtev;
- zadrževati se v določeni bližini stanovanja, v katerem živi žrtev;
- zadrževati in približevati se krajem, kjer se žrtev redno nahaja (delovno mesto, šola, vrtec ...);
- navezovati stike z žrtvijo na kakršenkoli način, vključno s sredstvi za komuniciranje na daljavo;
- vzpostaviti vsakršno srečanje z žrtvijo.

(2) Ukrepe po prejšnjem odstavku lahko sodišče izreče tudi:

a) če je povzročitelj nasilja žrtvi grozil, da jo bo poškodoval ali drugače protipravno posegel v njeno dostojanstvo ali druge osebnostne pravice;

b) če je povzročitelj nasilja protipravno vstopil v stanovanje, v katerem živi žrtev ali drugače motil njeno mirno posest;

c) če povzročitelj nasilja žrtev proti njeni izrecni volji protipravno nadleguje, na primer z zasledovanjem ali uporabo sredstev za komuniciranje na daljavo;

d) če povzročitelj nasilja žrtev proti njeni izrecni volji protipravno nadleguje z uporabo oziroma objavljanjem vseh osebnih podatkov žrtve, sodnih spisov in osebnih zapisov na svetovnem medmrežju.

(3) Ukrepe po prvem in drugem odstavku tega člena sodišče izreče tudi, če je povzročitelj nasilja dejanje izvršil v stanju prehodne nerazsodnosti, razen če se dokaže, da ni po svoji krivdi prišel v takšno stanje.

(4) Sodišče časovno omeji trajanje ukrepov iz prvega odstavka tega člena na največ šest mesecev. Žrtev lahko predlaga podaljšanje ukrepa še za največ šest mesecev.

(5) Pritožba zoper ukrep, ki ga izreče sodišče, ne zadrži izvršitve ukrepa.

Poleg tega **Pravilnik o prepovedi približevanja določenemu kraju oziroma osebi** (katerega podlaga je Zakon o nalogah in pooblastilih policije) določa postopek in način izvedbe ukrepa prepovedi približevanja določenemu kraju oziroma osebi. Iz 14. člena pravilnika je razvidno, da se za neupoštevanje ukrepa prepovedi približevanja lahko izreče globa.

Odločanje o podaljšanju izrečenega ukrepa na predlog oškodovanca

14. člen

Oškodovanec mora k predlogu preiskovalnemu sodniku iz 39.b člena zakona o podaljšanju ukrepa prepovedi približevanja priložiti dokaze o utemeljenih razlogih za sum, da bo kršitelj nadaljeval z ogrožanjem tudi po preteku 10 dni, za katere je bil izrečen ukrep prepovedi približevanja določenemu kraju oziroma osebi. Utemeljeni razlogi za sum, da bo kršitelj nadaljeval z ogrožanjem, so predvsem naslednji:

- neupoštevanje ukrepa prepovedi približevanja, še zlasti če je to ugotovljeno pri policijskem nadzoru;
- izrečena globa/e zaradi neupoštevanja prepovedi približevanja;
- ugotovljeno nadlegovanje po komunikacijskih sredstvih.

Poleg teh ukrepov pa je v samem kazenskem postopku predviden tudi ukrep prepovedi približevanja določeni osebi (195. a člen ZKP), kršitev prepovedi je možno sankcionirati z odreditvijo pripora storilcu.

ZKP

4.a Prepoved približanja določenemu kraju ali osebi

195.a člen

(1) Če so podane okoliščine iz 2. ali 3. točke prvega odstavka 201. člena tega zakona, vendar je nevarnost, da bo obdolženec uničil sledove kaznivega dejanja, vplival na priče, udeležence ali prikivalce ali ponovil kaznivo dejanje, dokončal poskušeno kaznivo dejanje ali storil kaznivo dejanje, s katerim grozi, moč odvrniti s prepovedjo približanja obdolženca določenemu kraju ali osebi, uporabi sodišče ta ukrep.

(2) Sodišče določi primerno razdaljo – oddaljenost od določenega kraja ali osebe, ki jo mora obdolženec spoštovati in je namerno ne sme prekoračiti; v nasprotnem primeru lahko sodišče zoper njega odredi pripor. O tej posledici je obdolženca predhodno vselej treba obvestiti.

(3) Če razdaljo – oddaljenost, ki jo mora spoštovati obdolženec, namerno krši z ukrepom varovana oseba, jo lahko sodišče vsakokrat kaznuje z denarno kaznijo iz 78. člena tega zakona.

(4) O ukrepu iz tega člena odloči sodišče z obrazloženim sklepom; obrazložitev mora vsebovati utemeljitev suma, da je obdolženec storil kaznivo dejanje, okoliščin iz prvega odstavka tega člena in uporabe tega ukrepa.

DOLOČILO KONVENCIJE

54. člen — preiskovanje in dokazi

Pogodbence sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da so v vsakem civilnem ali kazenskem postopku dokazi, ki se nanašajo na spolno zgodovino in ravnanje žrtve, dovoljeni samo, kadar je to ustrezno in potrebno.

ZPP in ZKP določata možnost, da priča lahko odreče odgovor na postavljena vprašanja, v kolikor ima za to tehtne razloge.

ZPP

233. člen

Priča lahko odreče odgovor na posamezna vprašanja, če ima za to tehtne razloge, zlasti še, če bi s svojim odgovorom na taka vprašanja spravila v hudo sramoto, precejšnjo premoženjsko škodo ali pa v kazenski pregon sebe ali svoje krvne sorodnike v ravni vrsti do katerega koli kolena, v stranski vrsti pa do vštetega tretjega kolena; svojega zakonca ali osebo, s katero živi v dalj časa trajajoči življenjski skupnosti, kot jo določa zakon, ki ureja zakonsko zvezo, ali sorodnike po svaštvu do vštetega drugega kolena, četudi je zakonska zveza že prenehala, ali pa svojega skrbnika ali oskrbovanca, posvojitelja ali posvojenca.

Predsednik senata opozori pričo, da lahko odreče odgovor na postavljeno vprašanje.

ZKP

238. člen

Priča ni dolžna odgovarjati na posamezna vprašanja, če je verjetno, da bi s tem spravila sebe ali svojega bližnjega sorodnika (1. do 3. točka prvega odstavka 236. člena) v hudo sramoto, znatno materialno škodo ali v kazenski pregon.

DOLOČILO KONVENCIJE

55. člen — *ex parte in ex officio* postopki

Pogodbenice zagotovijo, da preiskovanje ali pregon kaznivih dejanj, določenih v skladu s 35., 36., 37., 38. in 39. členom te konvencije, niso v celoti odvisne od prijave ali pritožbe, ki jo vloži žrtev, če je bilo kaznivo dejanje v celoti ali deloma storjeno na ozemlju pogodbenice, in da se postopki lahko nadaljuje tudi, če žrtev prekliče svojo izjavo ali pritožbo.

Mogoč je pridržek države, da se to ne uporablja ali pa le v posebnih primerih (78. člen konvencije), vendar le v povezavi s 35. členom – fizično nasilje z manjšimi kaznivimi dejanji. Fizično nasilje opredeljeno v 35. členu konvencije se preganja po uradni dolžnosti, prav tako spolno nasilje (razen posilstva po 170. členu KZ-1 in spolnega nasilja po 171. členu KZ-1 storjenega proti osebi, s katero storilec živi v zakonski, zunajzakonski skupnosti ali registrirani istospolni skupnosti), pohabljenje spolovil (razen v primeru, da gre za lahko telesno poškodbo, potem se pregon začne na predlog) in prisilna prekinitve nosečnosti. Evidentno je torej, da se velika večina kaznivih dejanj, ki jih ureja konvencija, začne po slovenski materialno pravni kazenski zakonodaji po uradni dolžnosti, posledično čemur je tudi kazenski postopek popolnoma neodvisen od volje žrtve. Tudi kazniva dejanja, katerih pregon se po slovenskih kazensko-pravnih določbah začne na predlog žrtve

oziroma oškodovanca, lahko v nadaljevanju prevzame državni tožilec pregon in zastopane obtožbe.

ZKP

63. člen

(1) Oškodovanec kot tožilec ima iste pravice kot državni tožilec, razen tistih, ki jih ima državni tožilec kot državni organ.

(2) V postopku, ki teče na zahtevo oškodovanca kot tožilca, ima državni tožilec pravico, da do konca glavne obravnave sam prevzame pregon in zastopanje obtožbe.

DOLOČILO KONVENCIJE

56. člen — zaščitni ukrepi

*Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za **zaščito pravic in interesov žrtev, vključno z njihovimi posebnimi potrebami, ki jih imajo kot priče, v vseh fazah preiskovalnih in sodnih postopkov, zlasti:***

- a. *zagotavljajo njihovo zaščito ter zaščito njihovih družin in prič pred ustrahovanjem, maščevanjem in ponovno viktimizacijo;*
- b. *zagotavljajo obveščenost žrtev, vsaj v primerih, ko bi bile lahko žrtve in družine v nevarnosti, kadar storilec pobegne ali je na prostosti začasno ali dokončno;*
- c. *seznanijo žrtve, pod pogoji, ki jih določa notranje pravo, z njihovimi pravicami in storitvami, ki so jim na voljo, in posledicami njihove pritožbe, ovadbe, splošnim napredkom preiskovanja ali postopkov in z njihovo vlogo v njih, pa tudi o izidu njihovega primera;*
- d. *omogočajo žrtvam zaslišanje v skladu s postopkovnimi pravili notranjega prava, tako da žrtve predložijo dokaze in predstavijo svoja stališča, potrebe in skrbi, neposredno ali prek posrednika, in jih obravnavajo;*
- e. *zagotovijo žrtvam ustrezne podporne storitve, tako da so njihove pravice in interesi ustrezno predstavljeni in upoštevani;*
- f. *zagotovijo, da se lahko sprejmejo ukrepi za zaščito zasebnosti žrtve in njene podobe;*
- g. *zagotovijo, da se žrtve izognejo stiku s storilci v prostorih sodišča in organov pregona, kadar je to mogoče;*
- h. *zagotovijo žrtvam neodvisnega in primernega tolmača, kadar so žrtve stranke v postopku ali ko predložijo dokaze;*
- i. *omogočajo žrtvam pričanje skladno z določbami notranjega prava v sodni dvorani, ne da bi bile tam navzoče ali da vsaj ni navzoč storilec kaznivega dejanja, in sicer z uporabo ustreznih komunikacijskih tehnologij, kjer so na voljo.*

2. *Otrok žrtev in otrok priča nasilja nad ženskami in v družini je deležen, kadar je to primerno, posebnih zaščitnih ukrepov ob upoštevanju največje otrokove koristi.*

ZPND določa, kakšne so naloge centrov za socialno delo, regijske službe za koordinacijo in pomoč žrtvam, NVO.

Varstvu otroka je urejeno v ZPND in v ZZZDR. Vsekakor pa je ureditev taka, da skrbi za največjo otrokovo korist v vsakem postopku, katerih udeleženci so.

DOLOČILO KONVENCIJE

57. člen — pravna pomoč

Pogodbenice zagotovijo pravico do pravne podpore in brezplačne pravne pomoči žrtvam pod pogoji, ki jih določa njihovo notranje pravo.

ZPND v četrtem delu ureja brezplačno pravno pomoč v postopkih nasilja v družini. ZPND se v 26. členu sklicuje na ZBPP, ki določa pogoje za upravičenje do brezplačne pravne pomoči.

ZPND

Četrti del: BREZPLAČNA PRAVNA POMOČ

25. člen

(brezplačna pravna pomoč)

Kolikor ni v tem zakonu drugače določeno, se za brezplačno pravno pomoč žrtvi nasilja uporablja zakon, ki ureja brezplačno pravno pomoč.

26. člen

(pogoji za dodelitev brezplačne pravne pomoči)

(1) Do brezplačne pravne pomoči po tem zakonu je, ne glede na določbe zakona, ki ureja brezplačno pravno pomoč, upravičena oseba, za katero je bila podana ocena o ogroženosti.

(2) Mnenje o ogroženosti osebe poda pristojni center za socialno delo.

27. člen

(obseg dodelitve brezplačne pravne pomoči)

Brezplačna pravna pomoč se po tem zakonu odobri za postopke, ki tečejo na predlog žrtve zaradi ukrepov po 19. in 21. členu tega zakona.

28. člen

(prednostno obravnavanje)

Pristojni organ za brezplačno pravno pomoč obravnava prošnje, vložene po tem zakonu, prednostno.

DOLOČILO KONVENCIJE

58. člen — zastaranje

Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne in druge ukrepe za zagotovitev, da se zastaralni rok za začetek pravnega postopka v zvezi s kaznivimi dejanji določenimi v skladu s 36., 37., 38. in 39. členom te konvencije, podaljša za čas, ki je potreben in je sorazmeren s težo obravnavanega kaznivega dejanja, da se omogoči začetek postopkov po žrtvini polnoletnosti.

Tretji odstavek 90. člena KZ-1 določa, da pri kaznivih dejanjih zoper spolno nedotakljivost in kaznivih dejanjih zoper zakonsko zvezo, družino in mladino, storjenih proti mladoletni osebi, začne rok za zastaranje kazenskega pregona teči od polnoletnosti oškodovanca.

KZ-1

Zastaranje kazenskega pregona

90. člen

(1) Če ni v tem zakoniku drugače določeno, kazenski pregon ni več dovoljen, če je poteklo:

- 1) petdeset let od storitve kaznivega dejanja, za katero se sme po zakonu izreči zapor tridesetih let, razen če ni nezastarljivo kaznivo dejanje;
- 2) trideset let od storitve kaznivega dejanja, za katero se sme po zakonu izreči zapor nad deset let;
- 3) dvajset let od storitve kaznivega dejanja, za katero se sme po zakonu izreči zapor nad pet let;
- 4) deset let od storitve kaznivega dejanja, za katero se sme po zakonu izreči zapor nad eno leto;
- 5) šest let od storitve kaznivega dejanja, za katero se sme po zakonu izreči zapor do enega leta ali denarna kazen.

(2) Če je za kaznivo dejanje predpisanih več kazni, se zastaralni rok določi po najhujši predpisani kazni.

(3) Ne glede na prvi odstavek tega člena pri kaznivih dejanjih zoper spolno nedotakljivost in kaznivih dejanjih zoper zakonsko zvezo, družino in mladino, storjenih proti mladoletni osebi, začne rok za zastaranje kazenskega pregona teči od polnoletnosti oškodovanca.

DOLOČILO KONVENCIJE

VII. poglavje — migracija in azil

59. člen — prebivališče

1. Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da žrtve, katerih prebivališče je odvisno od zakončevega ali partnerjevega, kakor ga priznava notranje pravo, ob prenehanju zakonske zveze ali partnerske skupnosti zaradi posebej težkih razmer na zaprosilo prejmejo samostojno dovoljenje za prebivanje, ne glede na trajanje zakonske zveze ali partnerske skupnosti. Pogoje v zvezi z odobritvijo in veljavnostjo samostojnega dovoljenja za prebivanje določa notranje pravo.

2. Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da lahko žrtve dosežejo začasno zaustavitev izгона, sproženo zaradi prebivališča, ki je odvisen od zakončevega ali partnerjevega, kakor ga priznava notranje pravo, kar jim omogoča, da zaprosijo za samostojno dovoljenje za prebivanje.

3. Pogodbenice izdajo obnovljivo dovoljenje za prebivanje žrtvam v enem od naslednjih dveh primerov ali v obeh:

a. kadar pristojni organ meni, da je njihovo bivanje nujno zaradi osebnega položaja;

b. kadar pristojni organ meni, da je njihovo bivanje nujno zaradi njihovega sodelovanja s pristojnimi organi pri preiskovanjih ali v kazenskem postopku.

4. Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da lahko žrtve prisilnih porok, ki so privedene v drugo državo zaradi sklenitve zakonske zveze in ki so zaradi tega izgubile prebivališče v državi, kjer običajno prebivajo, to prebivališče ponovno pridobijo.

60. člen — prošnje za azil zaradi spola

1. Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da se nasilje nad ženskami zaradi spola lahko prizna kot oblika pregona v pomenu drugega odstavka točke A 1. člena Konvencije o statusu beguncev iz leta 1951 in kot oblika resne škode, ki omogoča dopolnilno/pomožno zaščito.

2. Pogodbenice zagotovijo, da se vsaka okoliščina navedene konvencije razlaga z vidika spola in da kadar bi do pregona prišlo zaradi ene ali več teh okoliščin, prosilcu prizna status begunca v skladu z ustreznimi veljavnimi instrumenti.

3. Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe, da se za prosilce za azil oblikujejo sprejemni postopki, podporne storitve, smernice in azilni postopki, vključno z določitvijo statusa begunca in prošnjo za mednarodno zaščito, ki upoštevajo vidik spola.

Drugi odstavek 26. člena ZMZ določa dejanja preganjanja v skladu s 1A. členom Ženevske konvencije, **vendar ne vključuje nasilja nad ženskami zaradi spola. Dopolnitev ZMZ bi bila potrebna tudi zaradi zagotovitve zahteve drugega odstavka: »Pogodbenice zagotovijo, da se vsaka okoliščina navedene konvencije razlaga z vidika spola in da kadar bi do pregona prišlo zaradi ene ali več teh okoliščin, prosilcu prizna status begunca v skladu z ustreznimi veljavnimi instrumenti.«**

Glede na to, da je v predloge sprememb ZMZ, ki so trenutno še v javni obravnavi, to že vključeno v besedilo predlaganega zakona, bo Slovenija s sprejetjem predlaganega besedila zadostila zahtevam konvencije. Predlagani člen se glasi:

17. člen

V šestem odstavku 27. člena se doda nov tretji stavek, ki se glasi:

»Pri določitvi pripadnosti posebni družbeni skupini ali opredelitvi značilnosti takšne skupine, je treba upoštevati vidike, povezane s spolom, vključno s spolno identiteto.«.

V osmem odstavku 27. člena se za besedno zvezo »vzročna zveza« doda besedilo »ali odsotnost zaščite pred dejanji preganjanja.«

Tudi sprejemne postopke, podporne storitve, smernice in azilne postopke, vključno z določitvijo statusa begunca in prošnjo za mednarodno zaščito, bi bilo potrebno oblikovati tako, da se upošteva vidik spola.

DOLOČILO KONVENCije

61. člen — načelo nevračanja

1. *Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za spoštovanje načela nevračanja v skladu z obstoječimi obveznostmi po mednarodnem pravu.*
2. *Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da se žrtve nasilja nad ženskami, ki potrebujejo zaščito, ne glede na njihov status ali prebivališče, v nobenem primeru ne vrnejo v katero koli državo, kjer bi bilo njihovo življenje ogroženo ali kjer bi lahko bile izpostavljene mučenju ali nečloveškemu ali ponižujočemu ravnanju ali kaznovanju.*

Zakon o tujcih (ZTuj-2)

72. člen

(prepoved odstranitve tujca)

Načelo nevračanja po tem zakonu in v skladu z načeli mednarodnega običajnega prava pomeni obveznost Republike Slovenije, da ne sme odstraniti tujca v državo, v kateri bi bilo njegovo življenje ali njegova svoboda ogrožena zaradi rase, vere, narodnosti, pripadnosti posebni družbeni skupini ali političnega prepričanja, ali v državo, v kateri bi lahko bil izpostavljen mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju.

DOLOČILO KONVENCIJE

VIII. poglavje — mednarodno sodelovanje

62. člen — splošna načela

1. *Pogodbenice med seboj sodelujejo v največjem možnem obsegu v skladu z določbami te konvencije in z uporabo ustreznih mednarodnih in regionalnih instrumentov za sodelovanje v civilnih in kazenskih zadevah, z dogovori na podlagi enotne ali vzajemne zakonodaje in notranjega prava zaradi namenom:*
  - a. *preprečevanja, boja in pregona vseh oblik nasilja, ki jih zajema področje uporabe te konvencije;*
  - b. *zaščite in zagotavljanja pomoči žrtvam;*
  - c. *preiskav ali postopkov v zvezi s kaznivimi dejanji v skladu, določenimi na podlagi s te konvencije;*
  - d. *uveljavljanja izvrševanja ustreznih civilnih in kazenskih sodnih odločb, ki jih izdajo sodni organi pogodbenic, vključno z odredbami za zagotovitev varnosti/zaščitnimi ukrepi.*
2. *Pogodbenice sprejmejo potrebne zakonodajne ali druge ukrepe za zagotovitev, da žrtve kaznivega dejanja, določenega v skladu s to konvencijo in storjenega na ozemlju pogodbenice, v kateri žrtve ne prebivajo, lahko vložijo prijavo pri pristojnih organih v državi njihovega bivališča.*
3. *Če pogodbenica, ki na podlagi meddržavne pogodbe omogoča pogojuje vzajemno pravno pomoč v kazenskih zadevah, izročitev ali izvajanje civilnih ali kazenskih sodb, ki jih je izrekla druga pogodbenica te konvencije, z obstojem mednarodne pogodbe, prejme zahtevo za takšno pravno sodelovanje od pogodbenice, s katero mednarodna pogodba ni bila sklenjena, lahko šteje to konvencijo kot pravno podlago za vzajemno pravno pomoč v kazenskih zadevah, za izročitev ali izvajanje civilnih ali kazenskih sodb, ki jih je izrekla druga pogodbenica v zvezi s kaznivimi dejanji, določenimi v skladu s to konvencijo.*
4. *Pogodbenice si prizadevajo za vključevanje, kadar je to primerno, preprečevanja in boja proti nasilju nad ženskami in nasilja v družini v programe razvojne pomoči, predvidene v korist tretjih držav, vključno s sklenitvijo dvostranskih in večstranskih sporazumov s tretjimi državami z namenom omogočiti zaščito žrtev v skladu s petim odstavkom 18. člena.*

63. člen — ukrepi za ogrožene osebe

Kadar ima pogodbenica na podlagi razpoložljivih informacij utemeljen razlog za domnevo, da je oseba v neposredni nevarnosti za izpostavljenost kateremu koli nasilnemu dejanju iz 36., 37., 38. in 39. člena te konvencije na ozemlju druge pogodbenice, se pogodbenico, ki ima te informacije, spodbuja, da te informacije nemudoma sporoči drugi pogodbenici zaradi namenom sprejetja ustreznih varnostnih ukrepov. Kadar je to primerno, mora informacija vsebovati podatke o veljavnih določbah o zaščiti v korist ogrožene osebe.

64. člen — informacije

1. *Zaprošena pogodbenica takoj obvesti pogodbenico prosilko o končnem rezultatu aktivnosti, izvedenih na podlagi tega poglavja. Zaprošena pogodbenica prav tako nemudoma obvesti pogodbenico prosilko o vseh okoliščinah, ki onemogočajo izvajanje zaprosenih aktivnosti, ki utegnejo imeti znatno zamudo.*

2. *Pogodbenica lahko v okviru svojega notranjega prava brez predhodnega zaprosila drugi pogodbenici sporoči podatke, pridobljene na podlagi lastnih preiskav, kadar meni, da bi razkritje takih informacij lahko pomagalo pogodbenici prejemnici pri preprečevanju kaznivih dejanj, določenih v skladu s to konvencijo, ali pri uvedbi ali vodenju preiskav ali postopkov v zvezi s temi kaznivimi dejanji, ali da bi to lahko vodilo do zaprosila za sodelovanje s to pogodbenico po tem poglavju.*

3. *Pogodbenica, ki prejme kakršne koli informacije podatke v skladu s z drugim odstavkom, jih predloži pristojnim organom, da lahko sprožijo postopke, če jih ocenijo kot primerne, ali da se ti podatki lahko upoštevajo v ustreznih civilnih in kazenskih postopkih.*

65. člen — varstvo podatkov

Osebni podatki se hranijo in uporabljajo v skladu z obveznostmi pogodbenic na podlagi Konvencije o varstvu posameznikov glede na avtomatsko obdelavo osebnih podatkov (ETS 108).

IX. poglavje — mehanizem za spremljanje

66. člen — skupina strokovnjakov za ukrepanje proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini

Govori le o tej skupini – GREVIO.

67. člen — odbor pogodbenic

68. člen — postopek

69. člen — splošna priporočila

GREVIO lahko, kadar je to primerno, sprejme splošna priporočila za izvajanje te konvencije.

70. člen — udeležba parlamentarna pri spremljanju

X. poglavje — razmerje do drugih mednarodnih instrumentov

71. člen — razmerje do drugih mednarodnih instrumentov

1. Ta konvencija ne vpliva na obveznosti, ki izhajajo iz drugih mednarodnih instrumentov, katerih pogodbenice so ali bodo postale pogodbenice te konvencije, in ki vsebujejo določbe o zadevah, ki jih ureja ta konvencija.

2. Pogodbenice te konvencije lahko med seboj sklenejo dvostranske in večstranske sporazume o zadevah, ki jih obravnava ta konvencija, zaradi dopolnitve ali okrepitve določb ali lažjega omogočanja uporabe načel, ki jih vsebuje.

XI. poglavje — spremembe konvencije

72. člen — spremembe

XII. poglavje — končne določbe

73. člen — učinki te konvencije

Določbe te konvencije ne posegajo v določbe notranjega prava zakonodaje in zavezujoče mednarodne instrumente, ki so že v veljavi ali lahko začnejo veljati, **po katerih so ali so bile priznane ugodnejše pravice** osebam za preprečevanje in boj proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini ter boj proti njima.

74. člen — reševanje sporov

75. člen — podpis in začetek veljavnosti

76. člen — pristop h konvenciji

77. člen — ozemlja uporabe

78. člen — pridržki

1. K nobeni določbi te konvencije niso dopustni pridržki, razen tistih, določenih v drugem in tretjem odstavku.

2. Vsaka država ali Evropska unija lahko ob podpisu ali deponiranju svoje listine o ratifikaciji, sprejetju, odobritvi ali pristopu z izjavo, naslovljeno na generalnega sekretarja Sveta Evrope, izjavi, da si pridržuje pravico, da ne uporablja ali da uporablja samo v posebnih primerih ali pod posebnimi pogoji določbe iz:

- drugega odstavka 30. člena,
- točke e) prvega odstavka ter tretjega in četrtega odstavka 44. člena,
- prvega odstavka 55. člena ob upoštevanju 35. člena v zvezi z manjšimi kaznivimi dejanji;
- 58. člena ob upoštevanju 37., 38. in 39. člena;
- 59. člena.

3. Vsaka država ali Evropska unija lahko ob podpisu ali ob deponiranju svoje listine o ratifikaciji, sprejetju, odobritvi ali pristopu z izjavo, naslovljeno na generalnega sekretarja Sveta Evrope, izjavi, da si pridržuje pravico zagotoviti nekazenske sankcije namesto kazenskih za ravnanja iz 33. in 34. Člena (psihično nasilje in zalezovanje).

4. Vsaka pogodbenica lahko v celoti ali delno umakne pridržek z izjavo, naslovljeno na generalnega sekretarja Sveta Evrope. Ta izjava začne veljati z dnem, ko jo prejme generalni sekretar.

79. člen — veljavnost in pregled pridržkov

1. Pridržki iz drugega in tretjega odstavka 78. člena za pogodbenico veljajo pet let od dneva začetka veljavnosti te konvencije. Pridržki se lahko obnovijo za enako dolga obdobja.

2. Osemnajst mesecev pred dnevom poteka veljavnosti pridržka generalni sekretar Sveta Evrope o tem obvesti pogodbenico. Najpozneje tri mesece pred potekom veljavnosti pogodbenica uradno obvesti generalnega sekretarja, da podaljšuje, spreminja ali umika svoj pridržek. Če generalni sekretar od pogodbenice ne prejme uradnega obvestila, jo obvesti, da je njen pridržek samodejno podaljšan za šest mesecev. Če pogodbenica ne pošlje uradnega obvestila o svoji nameri, da želi podaljšati ali spremeniti svoj pridržek pred iztekom tega obdobja, pridržek preneha veljati.

3. Če pogodbenica poda pridržek v skladu z drugim in tretjim odstavkom 78. člena, pred obnovitvijo ali na zaprosilo poda pojasnilo za GREVIOU o razlogih zanj.

80. člen — odpoved

1. Vsaka pogodbenica lahko konvencijo kadar koli odpove z uradnim obvestilom, naslovljenim na generalnega sekretarja Sveta Evrope.

2. Taka odpoved začne veljati prvi dan meseca po poteku treh mesecev po dnevu, ko je generalni sekretar prejel uradno obvestilo.

81. člen — uradno obvestilo

Generalni sekretar Sveta Evrope uradno obvesti države članice Sveta Evrope, države nečlanice, ki so sodelovale pri njeni pripravi, vsako podpisnico, vsako pogodbenico, Evropsko unijo in vsako državo, ki je povabljen k pristopu k tej konvenciji, o:

- a. vsakem podpisu;
- b. deponiranju vsake listine o ratifikaciji, sprejetju, odobritvi ali pristopu;
- c. vsakem dnevu začetka veljavnosti te konvencije v skladu s 75. in 76. členom;
- d. vsaki spremembi, sprejeti v skladu z 72. členom, in dnevu začetka veljavnosti te spremembe;
- e. vsakem pridržku in umiku pridržka na podlagi 78. člena;
- f. vsaki odpovedi, dani na podlagi določb 80. člena;
- g. vsakem drugem dejanju, uradnem obvestilu ali sporočilu v zvezi s to konvencijo.

V potrditev tega so podpisani, ki so bili za to pravilno pooblašeni, podpisali to konvencijo.

Sestavljeno/sklenjeno v Istanbulu..., ... 11. maja 2011 v angleškem in francoskem jeziku, pri čemer sta obe besedili enako verodostojni, v enem izvodu, ki se hrani v arhivu Sveta Evrope. Generalni sekretar Sveta Evrope pošlje overjene kopije vsaki državi članici Sveta Evrope, državam nečlanicam, ki so sodelovale pri pripravi te konvencije, Evropski uniji in vsaki državi, ki je povabljena k pristopu k tej konvenciji.

Dodatek — privilegiji in imunitete (66. člen)

1. *Ta dodatek se uporablja za člane GREVIOA iz 66. člena konvencije in za druge člane delegacij zna obisku v države. Za namen tega dodatka izraz "drugi člani delegacije zna obisku v državi" vključuje neodvisne nacionalne strokovnjake in specialiste iz devetega odstavka 68. člena konvencije, uslužbenice Sveta Evrope in tolmače, ki jih zaposluje Svet Evrope, ki spremljajo GREVIO med obiski v državah.*

2. *Člani GREVIOA in drugi člani delegacije zna obisku v državi imajo med opravljanjem svojih nalog v zvezi s pripravo in izvedbo obiskov v državah ter pri nadaljnjih dejavnostih in med potovanji v zvezi s temi nalogami naslednje privilegije in imunitete:*

a. *imuniteto pred prijeto ali odvzemom prostosti in pred zasegom osebne prtljage ter imuniteto pred sodnimi postopki vseh vrst v zvezi z izgovorjenimi ali zapisanimi besedami in za vsa dejanja, ki so jih storili pri opravljanju svoje uradne dolžnosti;*

b. *oprostitev kakršnega koli omejevanja njihove svobode, prostega gibanja pri izstopu iz in povratku v državo svojega bivanja ter vstopu v in izstopu iz države, v kateri opravljajo svoje naloge, in oprostitev prijave za tujce v državi, kjer so na obisku, ali prek katere potujejo pri opravljanju svojih nalog.*

3. *Med potovanji pri opravljanju njihovih nalog imajo člani GREVIO in drugi člani delegacij na obisku v državi pri carinskem in deviznem nadzoru enake ugodnosti, kakor predstavniki tujih vlad na začasni uradni dolžnosti.*

4. *Dokumenti v zvezi z oceno izvajanja te konvencije članov GREVIOA in drugih članov delegacij na obisku v državi so nedotakljivi, če gre za dejavnost GREVIOA. Uradne korespondence GREVIOA ali uradnega komuniciranja članov GREVIOA in drugih članov delegacij zna obisku v države ni mogoče prekiniti, povedati ali cenzurirati.*

5. *Za zagotovitev popolne svobode govora in popolne neodvisnosti pri opravljanju njihovih nalog imajo člani GREVIOA in drugi člani delegacij zna obisku v države imuniteto pred pravnim/sodnim postopkom za izrečene ali napisane besede in vsa dejanja, storjena pri opravljanju njihovih nalog, tudi po prenehanju po prenehanju njihovih dolžnosti.*

6. *Privilegiji in imunitete se podelijo osebam iz prvega odstavka tega dodatka, da se zagotovi neodvisno opravljanje njihovih nalog v interesu GREVIOA in ne v njihovo osebno korist. Generalni sekretar Sveta Evrope vselej odvzame imuniteto osebam iz prvega odstavka tega dodatka, kadar bi bila po njegovem mnenju imuniteta ovirala delo pravosodja v nasprotju s pravičnostjo in jo je mogoče odvzeti brez škode za interese GREVIOA.*